

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasabos perit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Vasárnap, július 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Julius 26.
- A kedves hivatalos lap.
- Közműhely-panama. Irta: Hön'g Ottó.
- A költségvetést megavasták.
- Kánikula és politika.
- Nagybirtokosok panamája.
- Az új generáció.
- Lányi — Polónyiról. Irta: Faragó Rezső.
- Hegyi Antal a hártónben.
- Gyilkosság a kaszinóban.
- Eötvös és Polónyi kibékültek.
- Nyílt levél Arad az. kir. város választóihoz.
- Irta: Barabás Béla.
- Amiről beszélnék.
- Nyári viszontagságok.
- Az aradi választás napja.
- A csormói járás.
- Aradiak a leányvásáron.

Julius 26.

Arad, július 14

Négy napja már, hogy Barabás Bélának, Aradváros volt országgyűlési képviselőjének nincs mandátuma és négy nap óta senkisék képviseli Aradváros közönségét a parlamentben. Megtörtént az a kettős csuda, hogy a három mandátumos Barabás nem tagja az országgyűlésnek és — Aradváros elvesztette a nemrég egyhangulag, minden küzdelem nélkül megválasztott képviselőjét.

Mi tehát, bármily furcsán hangzik is, nem veszünk részt az ország ügyeinek in-

tézésében. És ez a szokatlan helyzet tizenhárom napig nem változik meg. Aradváros központi választmánya ugyanis a képviselőválasztás napját július hó 26-ára tűzte ki, arra a napra, amelyen Barabás Béla másik megüresedett mandátumu kerülete, Budapest főváros VII. kerülete is dönteni fog afölött, hogy a választó polgárság többsége a két erős jelölt közül kit tüntet ki bizalmával.

A központi választmány határozata meglepetésszámba megy. Mi, akik ismerjük a viszonyokat, el voltunk készülve arra, hogy Arad városa legalább is egy héttel később választja meg képviselőjét, mint a főváros VII. kerülete. S ez érthető is, tekintettel arra, hogy igen sokan félreérthetetlen magyarázattal kísért összefüggést kerestek a Barabás személyével szoros kapcsolatban levő két kerület képviselőválasztó-napja között. Végtére is Barabás Bélához sokkal erősebb kötelek fűznek bennünket, Arad polgárságát, mintsem az utolsó reményt föladtuk volna arra, hogy nem veszítjük el őt, aki még néhány hónappal ezelőtt is a választók osztatlan ragaszkodásáról győződhetett meg.

Most azonban, minthogy a két kerületben egyazon a napon lesz a választás,

ez az utolsó remény is füstbeszállott, amelyet négy nap óta már csak a megrögzött optimisták ápoltak. Azok, akiket nem ábrándított ki Barabásnak ama kijelentése sem, hogy akkor is a leghatározottabban visszautasítaná az aradi jelöltséget, ha följánlanak neki. Ezek után bizonyára mindenki korrektnek fogja tartani a választás napjának megállapítását, abból a szempontból, hogy a budapesti választás nem előzi meg az aradit. Mert ellenkező esetben föltétlenül akadtak volna egyesek, akik a véletlenül alakult helyzetet kortes munkára használták volna fel, amelylyel pedig csak ártottak volna Barabásnak Budapesten. Máskülönb is az a helyes, hogy a két érdekelt kerület mandátumának a sorsa egyszerre, egyidőben dőljön el, menten minden befolyástól, amely kerülő uton akarna érvényesülni.

Most már csak egy cél lebeghet Aradváros választó közönsége előtt: az, hogy olyan embert küldjön föl a parlamentbe, aki szívvél-lélekkel aradi polgár, aki apróra ismeri a város érdekeit, buját-baját és aki eddig tanusított meggyőződésében szilárd, főleg pedig olyant, aki a politika forgatagában is meg tudja őrizni egyéni és politikai függetlenségét. Aradnak pedig van még ilyen embere.

A hétről.

Szólt sötéten Buffaló Bill.

Szólt sötéten Buffaló Bill
Egyik ifju indiánnak:
Tisztelt Sasszem, mégse járja,
Hogy mívelünk így kibánnak.

Furcsa város ez a város,
Furcsa ország ez az ország,
Jól felkösse, aki itt jár,
Az inexpressible korcát.

Kiabálhatsz, lóhatsz, futhatsz,
Imponálni nem tudsz mégse:
Meg van szokva mindezekhez
Eme dicső ország népe.

Kiabálni, lótni, futni
Látsz e houban bőven, sokszor,
Ámbár van, kinek a bőre
Nem annyira réz, mint bocskor.

Básd, a fórumon kiállva,
Itt is járnak harci táncot,
Ámde harcot, — ép mint nálam, —
Senki fia nem talál ott.

A porondon vére szomjas,
Harcra vágyó minden ember,
Ám ha tényleg útni kéne,
Mégmukkanni senki sem mer.

Olyan cirkuszt, mint ez itten,
Nem tudok lekoturrálni,
Művadságot, barci lármát
Jobban tud itt nálam bárki.

Hogy is tudnék konkurálni,
Közönség zsebéhe' szólni,
Mikor minden indiánnál
Jobban vet lassót Polónyi.

Ezt az embert, hogyha tudnám,
Szerződteném rögtön, sebtén,
Azt hiszem, hogy jól beválna
Buffalói környezetben.

Megvadult sajtóra dobni
Pompásan tud fojtó pányvát,
Bibámulnál, tisztelt Sasszem,
Ha e működését látnád.

Szerződteném, hogyha jönne,
Szerződteném jó időre,
Ámde ő a kivándorlás
És az igazságnak őre.

Igyen állván most a helyzet,
Uj trükkökre kell találnom:
Fellépnék tán ünjelöltnek
Az aradi választáson.

Megskalpoznam Müller Károlyt,
Gúzsba kötném Steigerwaldot,
S olyan reklámot csinálnék,
Minőt a világ se hallott.

Igérnék fűt, igérnék fát,
Ingyen cirkuszt minden hétre,
Mivel ilyen eszközökkel
Hatni lehet még a népre.

És ha kapnék drága voksot,
Finom voksot fölös számmal,
Bemennék a parlamentbe
Kétszázötven indiánnal.

Es ha a nagy, szent kormánynak
Mindéddig még mi sem ártott:
Ártana, ha megcsinálnám
A konkurrens reklám-pártot.

Avagy talán Dreyfust kéne
Szerződtenem drága pénzen,
Hogy a világ cirkuszomra
Áhitattal, néve-nézzen?

A kedves hivatalos lap.

Arad, július 14.

Legkedvesebb és legbecézettebb lap most ellenzéki ember szemében a hivatalos lap. A rideg betűk oly szépen és kedvesen beszélnek. Szeráfok zenéje annak a lapnak most minden sora. Zeng és dalol egy megvalósult, bekövetkezett, beteljesedett álmvilág gazdag kincseiről. Az évek óta száműzött, kitagadott ellenzéki apostolok bevezették az új paradicsomnak, a hatalom rózsalugasainak virágai közé. Mosolyog mindenfelől rájuk az ígért gyümölcsfájának almája — csoda-e, ha a kiéhezett, megkínzott, sok martiromságot elviselt ellenzéki apostolok két kézzel nyulnak az almák után, a melynek édes ízét idáig a régi hatalom gyűlölt, átkozott, kigunyolt emberei élvezhették; csoda-e, ha a derek ellenzékiek most az új paradicsomkert virágainak koszorújával homlokuk körül járkálnak mindenfelé széles Magyarországon.

Mindennap ünnep, új és új diadal. A kedves hivatalos lap hoz meglepetéseket, ünnepi ajándékokat. Ma egy királyi elismerés, holnap egy-egy magasabb állami hivatal vagy egy-egy „szerényebb jövedelmezőségű” vidéki közjegyzőség. A mindenható koalíciós pártok jól szövik-fonják a koalíciós szerencse és boldogság gombolyagját. Egy-egy aranyfonál jut mindenkinek.

Okos észszel nem is lehet megütni. A hatalom mámorát ne irigyelje senki se. Ha a boldog szerencsések feljutottak a hatalom szőlőhegyeire — hadd kóstoljanak bele az édes mustba, hadd rendezzenek szüreti bachanáliákat! Ez a hatalom lélekrajza, ez a mámorosok pszichológiájának megnyilvánulása. Köröskörül mindenfelé az országban a mély, földalatti forrongásnak, a rettenetes szociális válságnak előjele látható. A kaszák csengésének zajából egy közelgő, rettenetes népháborúnak hadi lárma hallatszik ki. És senki előre meg nem jósolhatja, hogy a parlament milyen válság örvényeinek siet elébe. Hogy vajjon, ha a közös költségek hű és lojális megszavazása után napirendre kerülnek a parlamentben az előre

megígért, nagy dobszóval hirdetett, demokratikusnak kikiáltott szociális reformok, ez a minden felől előtörő társadalmi harc a parlamentet a reakció, vagy pedig a radikális felé kergeti-e? Hogy vajjon a parlament törvényhozó bölcsői megrettennek-e a lázongó társadalom látára a nagy reformok becsületes végrehajtásától és a reakció szuggesziója alá kerülnek-e, vagy pedig belátják-e, hogy a társadalmi válságoknak csakis a nagy reformok anyagának teljes feldolgozásával, a népjogok megvalósításával vethetnek véget?

Ezek a kérdések ma Magyarországon kevés embert izgatnak és nyugtalanítanak. Nagy Magyarországon a volt ellenzék apostolai pihennek babérágyukon. Jólesik a pihenés. A nemzeti küzdelem agyongyötörte idegzetüket. Kinek volna kedve kapához nyulni, hogy dolgozzunk, verejtéket hullassunk, hogy ha lehet, a hegyek lábának kitörését megakadályozzuk, mikor a kráterek szélén szőlőtők virulnak, a szőlőtőkön pedig oly édes a gerezd.

Várja mindenki a kedves hivatalos lapot, hogy vajjon milyen meglepetést hoz. Királyi kegyet-e vagy más egyebet?

Évezredek óta a hatalom természetrajza nem változott. A koalíció is ugyanaz, mint elődeié. A megszerzett hatalom az ő kezében is azt a célt szolgálja, hogy lakájainak a közéleti kincseket kiosztogassa, de a munkájánál megfélemezik arról mint a legtöbb cézár, hogy a megszerzett erővel a társadalom életigényeinek, nagy törekvéseinek, ábrándjainak megvalósítását szolgálja, azért nemsokára nyög és fekély lesz a haladó társadalom testén. A lejárt, elvéhéd, elroncsolódott cézároknak kriptájában fog pihenést találni, mint ahogy ott talált nyugodalmat az egykor hatalmas, nagy szabadelvű párt is.

Addig a mámor édes napjairól a hivatalos lap fog nekünk turbékolni. X

TÁVIRATOK.

Vilmos császár és a szerbek.

Belgrád, július 14. A „Trgunski Glasnik” ma nyilvánvalólag sugalmazott cikket tesz közzé, melyben azt állítja, hogy Vilmos császár

legutóbbi bécsi látogatása alkalmával úgy nyilatkozott, hogy Szerbia akadály a Ausztria-Magyarország balkáni politikájának. Ez érthetővé teszi a vámkonfliktust, mely tehát tisztán politikai természetű. A lap figyelmezteti a balkán népeket a fenyegető veszedelemre, melylyel szemben egyesülésre szólítja fel őket.

A közműhely-panama.

(Steigerwald Alajos ipartestületi elnök figyelmébe)

Arad, július 14.

Az Aradi Közlöny szerdai számában megjelent Boldog asztalosok című cikkemben rámutattam néhány „furcsaságra”, amit az aradi közműhely megenged magának az aradi asztalosokkal szemben. Hozzá lévén szokva ahhoz, hogy bármely laclibatyár, csirkefőző, vagy zsebvágó, ha vádoltatik, hát bármilyen gyengén is, de védekezik, vagy legalább is igyekszik a vádiót alításainak helytelenségéről meggyőzni, s egyúttal a közönséget felvilágosítani és megnyugtani, — okvetlen gyanút kell keltenie annak, hogy sem a Ganz-gyár, sem a közműhely nem törődik azzal, hogy mit beszélnek vagy írnak róluk. Ők biztos uton haladnak. Nagyon furcsa volna már most, ha ez a nagystíli biztonság nem ébresztene gyanút az emberben. De ha ez így volt, vagy van, mire való az „új korszak”? Nem tud, vagy nem mer az új miniszter a régi darázsfiészekbe nyulni? Talán Bécsből dirigálják a magyar iparosok fosztogatását és zsarolását? Vagy talán új emberekkel nem lehet új ipartörvényt csinálni? No ha az új ipartörvény is a közműhelynek módjára készül, akkor ugyan a bécsi gyárosok bankettezhetnek örömlükben, de mi ugyan nem élvezünk boldog az örömnél egyebet, mert így a magyar ipart agyon ütök alaposan.

Nagy bajunk az, hogy eddig Arad városának még nem volt országgyűlési képviselője. Talán lesz most. Ezt a leendő képviselőt kötelezni kell, hogy a közműhely egyét vigye az országgyűlés elé és pedig nem egyszerű interpelláció alakjában, mert erre ugyan hamar és könnyen megfelelnek és rendben, azaz a régi állapotban marad minden.

Nagyon jól tudjuk mi azt interpelláció nélkül is, hogy annak idején a Ganz gyár benyújtotta a közműhely terveit és az akkori kereskedelmi kormány jóváhagyta azt, tudjuk azt is, hogy már akkor a vattok és kilovattok árai is

Fogas kérdés, ugye, nemde,
Tisztelt Sasszem, drága férfit:
Ha az egész világ cirksuz, —
Cirksuzból hogy bírjak élni?

... Igyen szólott Buffalo Bill
Es ahol az agya fészkel,
Oda kapván, távozott el
Megrakodva drága pénzzel ...

—zab.

Hit és tudás.

Irta: Prohászka László dr.

Az ember elméjének őshajlandósága, hogy a megismerés felé vágyik. A fizikai világról érzékszervei útján értesül, temérdek képzetet alkot s ezeket tudattá asszociálja. De fellépnek benne oly fogalmak is, amelyek a közvetlen fizikai tapasztalat körén kívül esnek. Ilyenek: Isten, a lélek, a mindenség fogalma. A kauzalitásra berendezett kutató elme méltán kérdezheti, vajjon honnan, mely uton jutottak ezek az ember fogalomkörébe?

Midőn a természeti kiválásnak beláthatatlan, évezredekre menő folyamatán megjelent a földön az ősember és észlelte maga körül a természet nagyszerű megnyilvánulásait, meg azt a következetes törvényszerűséget, melynek a világegyetem mérhetetlen erői hódolnak,

érezte, hogy él a mindenség felett egy hatalom, melyhez képest ő parány, és a mely mégis az ő parányi vilóját is áthatja.

Igy születhettek meg az első emberben az istenerőztet, mint a hit alapmotívuma.

Ugyanez a folyamat megy végbe a gyermekben is, ki a biogenetikai alaptörvény értelmében a maga egyéni fejlődése folyamán ismételi a faj ősfajlását. A gyermek ember, ki szintén az empirikus megismeréshez szokott, bensejében megdöbben, midőn a félelmes természetűnemények okát kutatva egyszerre kisiklani érezli maga alól az empiria biztos talaját. Egy mindennek fölé, elképzelhetetlen, nagy erőt érez ő is, megszületik benne is az istenfogalom, megsejdi a később „lélek”-nek nevezett benső valamit, mely az ő életét és működését szabályozza. Egyidejűleg kialakul benne az élet és világ való mivoltának megismerésére irányuló törekvés, mint a filozófia első eszmecsirája.

Ezre az eszmecsirára vezethető vissza a mai nagy kulturéletnek egész óriási gondolatforralma.

Az életben úgy vagyunk a gondolkodás tudományával, hogy mindenki szidja, de senki sem lehet el nélküle. A természetnek minden jelensége, az életnek ezer változata, bensőnk vizsgálata folytonos elmélkedésre készlet. Szakadatlan gondolatmunka eredménye az egész egyetemes emberi tudás, kezdve a primitív eszméléstől a legösszetettebb filozófiai rendszere-

kig. Descartes, a nagy francia filozofus magát a létet a gondolkodásból vezei le, s az elmét tekinti az igazság egyetlen forrásának. Ismeretes ennek klasszikus bizonyítása: „Cogito ergo sum”. „Gondolkodom, tehát vagyok”. Mit tarthatok igaznak? Azt, amit világosan és határozottan fölfogni tudok. Azt még akarattal sem tudom elképzelni, hogy midőn gondolkodom, nem létezem. Tehát ahhoz, hogy gondolkodjam, lennem kell; mert ha nem lennék, nem gondolkodhatnék. Gondolkodom, tehát vagyok.

Minden komoly és művelt társaságban, hol a módszeres gondolkodás otthonos, ha felvetődik az életnek valamely problémája, azt tapasztaljuk, hogy a vitatkozók az ok és okozati viszony lépcsőfokain csakhamar eljutnak a végokhoz, a „nagy problémához”, illetve tétován és tehetetlenül állanak meg azon az utolsó előtti fokon, mely a „materiális” és „immateriális” fogalmak által van jelezve. És megismétlődik mindannyiszor kicsinyben a nagy filozófiai rendszerek mérkőzése. A vitatkozók csakhamar odasorakoznak a két fő gondolatirány egyikéhez, a materializmushoz, vagy a spiritualizmushoz.

Igy volt ez mindig és mindenütt. Egymás ellen fenekedett a két nagy tábor és folyt a gondolatitánok eszmeháborúja, a nagy szellemi Titanomachia. Előkerültek méltatlan győverek is és nem mindig az igazság megközelítése volt a pályacél. Oncéllá fajult a harc. Mentől nagyobbát ütni egymáson. De általában

megállapították, sőt elég furcsa, hogy azt is tudjuk, hogy azóta a Ganz-gyár igazgatóságában változás állott be, de a legfurcsább az, hogy a kereskedelmi kormányban a miniszterem kívül semmi sem változott. S ez épen elég baj.

Feleletet tehát nagyon könnyen kaphatunk, de mi nem is feleletet várunk, hanem vizsgálatot, arra vonatkozó, hogy megéri-e az az ötven ezer korona értékű épület, amely ingyen telekre épített és az a — mondjuk — hatezer korona értékű hajtógép kétszáz ezer koronát? Ha tehát véletlenül az igen tisztelt sápkonzorcium kimutatná, hogy az épület alapzatában aranylemezek vannak elhelyezve, az erőgép pedig ezüstből készült, tehát megéri azt a kétszáz ezer koronát, még mindig vizsgálat tárgyát képezheti azon kérdés — ha az állam adta a pénzt az épületre és a gépre, a város a telket ingyen, azonfelül az állam és város még adómentességet is adott, — milyen jogalapon vagy éimen követeli ez a meggründolt társaság házbérfeijében legalább is háromszoros árát a belvárosi házbér árnak? Milyen rablópolitikának köszönhetjük azt, hogy ezek a szemérmetlen zsákmány-hajhászok az erőhasználatért tizenöt-szörös árát mérnek követelni?

De a legjellemzőbb erre a derék társaságra nézve azon pont, amelyben szakadatlan üzemi garanciáját követeli. Milyen ártatlannak néz ez ki, pedig mintha csak az iparosok agyonütésére volna kidolgozva. Tegyük fel, hogy még két munkagép érkezik, akkor szükség lesz 20 lőőre, tehát lőőóránként 80 fillérijével: óránként 6 koronára. Naponta 10 órai munkaidőre esik költség fejében *egy napra 60 korona*. Ha már most eszükbe jut a munkás uraknak, az, hogy például szebb volna a direktor vagy intéző fellelő álló bajusszal és követelik azt, de vagy az intéző, vagy a bajusz makacsokodik — előáll az az eset, hogy a munkások azt mondják: no meglátjuk ki az ur? — (tessék csak elhinni, hogy a munkások nem olyan trotlik, mint az önálló iparosok, azok nem hagyják magukat csak úgy a közműhelybe beparancsolni, mint ezek), az intéző vagy annak bajusza is azt mondja: no majd meglátjuk ki az ur? — akkor jön egy 80 napos sztrájk vagy bojkott, amit sem a munkás, sem az intéző, sem a bajusz nem bánnak, hanem tíz gyémontalan iparosok fizetették a napi hatvan korona költséget. Vagy: hát ha nem lesz munka?

mondható, hogy a küzdelem tisztítóüzéből oly szellemi értékek kerültek ki, a melyek örök kincséivé lettek az ember ismeret-készletének.

Az eszmemérközés elfajulása meghozta a maga üdvös reakcióját. Az emberek végre kezdtek belátni, hogy harcolni pusztán magáért a harcot oktalanság s hogy az eszmeharcnak etikai igazolása csakis az igazság és béke. Kezdték belátni, hogy a fegyverekkel együtt az egymás közti ellentétkeket is kiélesítették, miáltal a cél sokat szenvedett.

Bár még mindig folyik a küzdelem, égis épen napjainkban kezd mind általánosabbá válni az ellentétek kiegyenlítésére való törekvés. Félreismerhetetlen az a tendencia, hogy az egyes világfeifogások azonossági pontjait keressük; fix pontokat, melyekbe beilleszthetők azok a kapcsolatok, a melyek a hit és tudás között távolgató űrt áthidalják.

Ennek az iránynak legfényesebb vezércsillaga gyanánt tündöklik az emberiség legnagyobb reformátora: Jézus. O magtisztította az Isten fogalmát a szubjektív feifogás által reáaggatott téveszméktől. Képletes beszéde magában rejti Isten létének oly egyszerű és tiszta igazolását, mely a természet törvényeivel egybehangzik.

Isten-ember ő, ki szüntelen az igazságot kutatja, s kinek hitében a lényeg találkozik a tudással.

Ha elromlik egy, vagy több gép? Fizetni, csak fizetni tessék és csitt . . .

Csul vidék biz ezek és én szeretném legjobban, ha megcáfolhatnának, de mindaddig, amíg azt egy a kereskedelmi kormánytól független aradi bizottság fölül nem vizsgálja és engem állításaim valótlanosságáról meg nem győznek, élni fog bennem a gyanu, hogy ez a refakcia-társaság a kereskedelmi kormány védő szárnyai alatt (nem mondok épen, hogy rabolnak, mert ezt éjjel szorás tenni) űzi kisdéd szípoiyozásait.

Az aradi ipartestület elnöke remélhetőleg kötelességének fogja tartani addig is az *asztalosok szakcsoportját visszatartani attól, hogy vesztébe rohanjon*, annyiival is inkább, mert majd akad magán vállalkozó, akitől fél-, sőt negyedrban is megkaphatjuk ugyanazt, amit ez az állami támogatásban utazó társaság nyújtani akar. **Hönig Ottó.**

A költségvetést megszavazták. Gyorsmunka a t. Házban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 14.

Olyan gyóren egyszer sem láttuk együtt a képviselőket, mint a mai ülésen. Tíz óra után még csak három-négy képviselő üldögélt a Házban s ugyanennyi üdögött kint a folyosókon. *Justh Gyula* egy jó félóráig csöngött, a míg vagy husz ember beszállingózott a terembe.

Expressz munkát végzett ma is a t. Ház. *Holtz Pál* ismertette az 1906. évi költségvetést, amelyet két-három szónok rövidbe beszéde után *általánosságban ma már meg is szavaztak*, sőt a kisebb tárcák költségvetésait részleteiben is letárgyalták.

Holtz előadó után a nemzetiségek szónoka következett: *Onku Miklós*, a jószáshelyi kerület képviselője, aki ma mondotta el szűzbeszédét a képviselőházban. A nemzetiségi kívánságokat hangoztatta és kijelentette, hogy a kormány iránt bizalommal nem viseltetik. Mivel rövidre fogta szavát és nem volt szenvedélyes, nyugodtan hallgatták. Utána a néppárti *Buzáth Ferenc* beszélt, a függetlenségi pártból pedig *László Pál* és *Kovács Ernő* szólaltak fel.

Részletes tudósításunk a következő:

Al ítsuk mellé Darwin, ezt a másik nagy reformátort, aki összefoglalta a szerves világ egyetemes fejlődés-törvényeit, ezzel, úgy szólván, a természet törvénykönyvét írja meg. Alkotásának csodaszerű nagysága akkor bontakozik ki, amikor kiderül, hogy nemcsak a fizikai világ, hanem a szellemi tudományok: a lélektan, az etnologia, sőt az etika is az abban megállapított törvényeknek hódolnak.

Ezre a széles fundamentumra épít fel az egyetemes fejlődés grandiózus épületét *Spencer Herbert*, a nagy angol bölcsész, kimutatva, hogy a társadalom és az állam, sőt a vallás is, szoval az egész szervezett emberi közösség az evolució csathatatlan törvényeinek van alávetve.

És ez a két nagy szellem sohasem volt hitetlen, soha egy pillanatra nem volt istentagadó. Ellenkezőleg, lelkük mélyén igaz és mély istenhitté magasztosult a tudás.

Spencer mély meggyőződéssel mondja, hogy az örökkévalóság és végtelenség, vagyis Isten lényege, nem papi csinálmány, hanem valóság, melynek létezése az öntudat működéséből logikailag levezethető.

Darwin laboratóriumában pedig, dolgozó asztala fölött állandóan ott függött a Megváltó képe. S valahányszor a nagy tudós főkitekintett rá, mindannyiszor végigálmód a *Genezis* beláthatatlan mujtát s lelke imaszerű áhitattal emelkedett világok nagy alkotója felé, ki az ő-

(Jelentések.)

Justh Gyula elnök meleg szavakkal paréntálta el *Pisztory Mórt*. Indítványára a Ház fájdalommal részvétének jegyzőkönyvben adott kifejezést és koszorút tétetett a megboldogult ravatalára.

Az interpelláció könyvbe két újabb bejegyzés történt. Az egyiket *Bónffy Dezső* báró írta be a nasszói iskolai ösztöndíj, a másikat *Petrovics István Lukács György* volt miniszternek a népiskolákra vonatkozólag kiadott rendelete tárgyában.

A ház harmadik olvasásban megszavazta a *Svájccal* kötött kereskedelmi szerződést és állat-egészségügyi egyezményt.

(A költségvetés.)

Következik az 1906. évi költségvetés tárgyalása.

Holtz Pál előadó: Nem kíván politikai fejtegetésekbe bocsátkozni, s csak a száraz számadatokat terjeszti elő. A költségvetés nagyon kicsi felesleget tüntet fel. A felesleg mindössze 4098 korona. Ez a szám egy milliárdos költségvetésnél oly jelentéktelen, hogy fölösleges szemlélésnél meg is döbbenthet, mert az a gondolat támad ezzel szemben, hogy talán az állami háztartás deficitjének küszöbén állunk. Ez az aggodalom azonban alaptalan, mert a pénzügyminiszternek nem kellett volna egyebet tennie, csak egy kicsit opimisztikusabban beállítani a tételeket és mindjárt fényesebb lett volna az eredmény. Ne vagyunk egyebet, csak a beruházásokat, a melyeket a beruházási kölcsönből fog a kormány fedezni. De a költségvetésben fölvetett kölcsönt 26 millióval haladja meg a tervbe vett beruházás.

Ha tehát a tétel teljes összegében kölcsönnel lenne fedezve és nemcsak egy részében, akkor mindjárt 26 millióval több volna a fölösleg. A rendes kiadások 60 millióval gyarapodtak, de a bevételek és kiadások között mégis 88 millió felesleg mutatkozik, ami ismét konsoolidált gazdasági helyzetünket bizonyítja. — Ajánlja a költségvetés elfogadását, amely olyan, amilyen a fenforgó körülmények között lehet. Figyelmeztet, hogy túlzott követelésekkel nem szabad a kormánytól szemben föllépni még most. De a föladó reformját meg kell alkotni, mert a progresszív adó behozatalának ideje megérkezett. Kéri a Házat, fogadja el a költségvetést.

(*Onku Miklós* szűzbeszéde.)

Onku Miklós: A költségvetést sem általánosságban, sem részleteiben nem fogadja el, dacára annak, hogy az fő államérdék, pedig szeretné ezzel dokumentálni, hogy a nemzetiségek respektálják az ország érdekeit. Nekik se nemzetiségi kiváltságok nem kellenek, se kifelé nem gravitálóak, ők nem akarnak államiot az államban, nekik csak jogegyenlőség kell. Ehhez pedig nincs részük. Pártjukat nem ismerik el, gyűlekezési joguk sincs, vallási és

protoplazmát Jézus ragyogó alakjáig tudta tökéletesíteni.*)

Es ime az igazság utja mindinkább szélesedik. A nagy géniusok után, akik azt egyengették, napjainkban már megjelentek rajta az egyháznak vezérférfit, mint az eszme zászlóvivői. Az egyház kezd engedni a maga állapontjának önző kizárólagosságából s közeig az idő, hogy a dogma merevsége végkép megtörik. *Ehrhardt*, *Schell* és mások megvetik alapját a reform katholicizmusnak, miközben bátor szívvel kezdik felszabadítani a vallást a természeti lehetőségek és főléleges cifraságok ballasztjától, hogy annál könnyebben emelkedhessék a tudással minősült istenhit egyszerűségére.

Mert hiába fegyverkezik bármily szédítő ismeretekkel a büszke emberi elme, hogy transzcendentális világok magasságait megostromolja, mindig lesz egy még magasabb pont, a honnan minden tudás megszágyonyulva hull vissza a neki megszabott korlátok közé s a honnan hnyathomlok apokaliptikus zuhanással fog leszéddülni az ő szertelen magabecsülésének ormáról az übermensch.

Es ismét látható lesz egy rég letűnt és rég elfelejtett ezredév visszhangja: Ignoramus et ignorabimus.

*) D. Francis: The life and letters of. Ch. D. 1887.

kulturális ügyekben is háborgatva vannak, s a kormány munkaprogramja is csak újabb elnyomatást ígér a nemzetiségieknek.

Felkiáltások: Ki nyomja el magukat? Ne mondjon ilyeneket!

Onku Miklós: Nem kíván sokat beszélni, de szükségét érzi annak, hogy rimutasson arra a fonák állapotrira, hogy ebben az országban a nemzetiségeknek kell a jogegyenlőséget, a gondolat- és lelkiismeret-szabadságot, sőt a sajtószabadságot is védelmeznünk. Köfogsolja, hogy a kormány csak magyar nyelvű tanintézeteket tart fenn, s követeli, hogy legalább olyan mértékben részesítse az állam s-golyekben a nemzetiségi iskolákat, a milyen mértékben a nemzetiségek az ország teherviselésében részt vesznek. A kormány iránt bizalommal nem viseltetik, mert a nemzetiségi kérdés megoldására nem tesz semmit.

(A néppárt szónoka.)

Buzáth Ferenc: Mindenekelőtt foglalkozni kell azokkal a kritikákkal, melyek a néppárt politikai magatartására vonatkozólag a függetlenségi párt részéről az utóbbi időkben elhangzottak. Kijelenti, hogy a néppárt minden utógondolat nélkül becsületesen csatlakozott a koalícióhoz és a paktumot mindig híven be is tartotta, a mit a maga részéről a függetlenségi oldalról nem mindig tapasztalt. Ezt nem szemrehányáskép mondja. A kormány iránt ennek dacára is bizalommal viseltetik. Pártja is támogatni fogja, s a költségvetést elfogadja. (Helyeslés) Az osztrák miniszterelnök visszavonta a Széll-Köber-féle kiegyezést, de nekünk ehhez ragaszkodnunk kell, mert Ausztria ezzel minket az autonóm vámtarifa dolgában akar presszionálni. Az osztrákok eljárását a kvóta dolgában perfidnek mondja és semmiesetre sem tartja megadhatónak a magasabb kvótát. Ezeket tartja a jövő főirányelveinek. A költségvetést elfogadja.

(Széll Kálmán védekezik.)

Következnek **Mérey Lajos**, aki azonban átengedi a szót **Lázár Pálnak**.

Lázár Pál: Azt hiszi, hogy nekünk semmi okunk nincs a kiegyezés egész komplexumának revíziójától félni. Sőt úgy gondolja, hogy az ráuk nézve csak előnyövel járna, mert megszabadulnánk a 67-ben vállalt osztrák hamatteher-től. A külkereskedelmi szerződészekben csak akkor lát majd garanciát, ha egy nemzetközi tarifa bíróság állítatik fel a vámtételek elbírására. A kormány iránt bizalommal viseltetik s a költségvetést elfogadja.

Széll Kálmán személyes megtámadtatás címén kér szót és azt mondja **Lázár Pálnak**, hogy ő mindig a magyar álláspontot védte, úgy a külkereskedelmi szerződészeknél, mint a kvóta kérdésében. Ő a megalkotója az 1899. XXX. törvénycikknek, ő mentette meg az országot az ischli klausulától, rá tehát csak nem lehet azt fogni, hogy ő akarná Magyarország jogát az önálló vámtarifa tagadásba venni. Ő csak azt mondta, hogy a következő tíz esztendő alatt úgy sem lehet egyebet csinálni mint a meglévő állapotot fenntartani. És ezen tíz éven belül Ausztria nélkül nem változtathatunk semmit a dolgokon.

Lázár Pál: Kijelenti szavai helyreigazítása címén, hogy adatait, Széll nyilatkozatára vonatkozólag, a Presséből vette.

Kovács Ernő a jövőről beszélt. Azt hiszi, hogy a monarchia helyét új államszövetség fogja elfoglalni, amelynek magva nagy a Magyarország lesz.

(A szavazás.)

Elnök berekeszti a vitát.

A költségvetést *általánosságban elfogadják*.

Szünet után a költségvetés részleteit tárgyalták. A kisebb tárcák költségvetését vita nélkül elfogadták.

Elnök: Sajnálattal konstatálja a Ház, hogy az előadó nincsen jelen. Figyelmeztetem az egyes tárcák előadót, hogy a Ház iránti tisztelet megkivánja jelenlétüket.

Wekerle Sándor miniszterelnök indítványozza, hogy előbb a vallásügyi, az igazságügyi és aztán a belügyi költségvetést tárgyalják.

A Ház ehhez az indítványhoz hozzájárul.

Ezután félbeszakították a költségvetés tárgyalását és áttértek az interpellációkra.

(Interpellációk.)

Petrovics István meginterpellálta a kultuszminisztert a **Lukács** féle rendelet dolgában. Igaz ugyan, hogy a miniszter e tárgyban már egyszer válaszolt, de az őt nem elégitette ki.

Az interpellációt kiadták a miniszternek.

Bánffy Dezső báró a naszöldi öszöndijak ügyében interpellál.

Ezt is kiadták a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

Ezzel az ülés 2 órakor véget ér.

Nagybirtokosok panamája.

(Üzérkedés a balesetekkel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Nagybirtokosok megdöbentő visszaélésének aktái várják az *Országos Orvos Szövetség* döntését. A panaszos följelentések adatokkal bizonyítják, hogy Magyarország dús gazdag földesurai üzérkednek munkásaik balesetével. Fizetnek száz vagy kétszáz koronát egy-egy uradalmi orvosnak és e szegénytelen átalány fejében bezsebelik azokat az orvosi díjakat, amiket az *Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélyző-Pénztár* a kezelő orvosnak kiutal.

A földművelésügyi miniszterium egy lelkes munkása, **Bartóty József** miniszteri tanácsos a legnemesebb intézkedésként vezérelve, megteremtette az *Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélyző Pénztárt*. Ez az intézmény arra szolgál, hogy a kisebb-nagyobb uradalmak birtokosai olcsó pénzen biztosítsák munkásaikat baleset és betegség esetére. Az intézet a legmesszebb menő kedvezményekben részesíti a munkaadót, mert össze-vissza egy csekélységet kell fizetnie biztosításért. Így például egy nagybirtokos száz biztosított munkás után százhusz koronát fizet egy évre a munkáspénztárnak. A biztosított munkás megbetegedése esetén a munkaadó a Munkás- és Cselédségélyző Pénztártól táppénzt és orvosi költséget kap. Mi sem természetesebb, mint hogy az orvosi költség címén kiutalt pénz a kezelő-orvosot illetné.

A helyett azonban, hogy az orvosok kapják az orvosi költség címén kiutalt pénzt, — mint most tömeges panasz folytán kiderül, — a nagybirtokosok üzérkednek azzal a pénzzel, amit a Munkáspénztár eselédjük megbetegedése esetén kezüköz fizet. Egyszerűen megtartják maguknak a pénzt. A megbetegedett munkás tetejébe még jó üzleteket is csinálnak, mert 3—4 megbetegedés után majd kétszer annyit kapnak, mint amennyibe egész személyzetük biztosítása kerül.

Az ezernyi holdak urai nem átalják zsebre vágni a fáradzó orvosok jól megérdemelt filléreit, hogy krajcárokkal szaporítsák százezeiket. Az önkényes eljárással szemben az orvosok teljesen tehetetlenek. A jog az ő részükön van és pörösködés esetén bíról uton meg is kapják a pénzt, de viszont elvesztenék állásukat az uradalomnál s így inkább elűrik ezt az égbekiáltó jogtalanságot, ahelyett, hogy a törvény terére lépnének. Nap nap után sűrűn érkeznek panaszok az *Országos Orvos-Szövetség*hez, megdöbentő adatokkal illusztrálva a nagyok és dús gazdagok kapzsiságát.

A földművelésügyi miniszterten áll, hogy a Munkás- és Cselédségélyző Pénztár nemes célzattal megóvja az ilyen botrányos visszaélésektől. De lépjen fel bátran és energikusan az *Orvos-Szövetség* is, amely végre sem tűrheti, hogy a rosszul fizetett doktorok díjait az uradalom vágja zsebre.

Kánikula és politika.

(Az erzsébetvárosi választás. — Barabás és Eötvös. — Tüntetések. — Koboznak.)

Budapest, július 14.

Hiába is tagadnók, megint nyakig vagyunk a politikában. Nemcsak azért, mert a duzaparti palotában nap-nap után ülésre gyűl össze vagy negyven képviselő, — éppen csak annyi, hogy a határozatkepeség meglegyen! — és nem is azért, mert a Vampetikus hangos lakomákat csapnak a hivatásos nagyságos urak; sem pedig azért, hogy még politikai affér is támad ebben a kutya melegben.

Bonne vagyunk nyakig a politikában, azért, mert kávéházban, vendéglőben, óbudai pezsgős tanyán: mindenütt, ahová a szem el lát, heves politikai vitatkozás folyik. Bonne vagyunk nyakig a politikában, — 28° Celsius mellett! — mert a főváros egyik kerülete: az Erzsébetváros választani készül és az új választás küzdelmei, előcsatározásai még harciasabbak, mint azok voltak, amikor **Barabás Béla** és **Márkus József** között kellett VII. a kerületnek a maga követjét kiválasztani.

Amint naplementekor, — Budapestn mostanában voltaképen ilyenkor kezdődik az élet! — tehát: amint naplementekor künn ülünk a kávéházunk oleander-fás terraszaán, hát van miben gyönyörködnünk. Hol a Barabás-párt vonul fel száz és egy flakkeren, lobogó zászlóval, hangos korteshaddal; hol Eötvösök robognak el előttünk: szerény, demokratikus járművükön: pesti konfúson; ugyancsak lobogó zászlókkal és lármás, fehér tollas korteshaddal...

És benne vagyunk nyakig a politikában azért is, mert — ime! — megint megszólalt az utca. Tüntetés van Pesten! ... Nem olyan tüntetés, amilyent a Tisza Kálmán idejében rendeztek a jogászok s amelyekből hagyományként maradt meg az a két nota, hogy: „Jaj, de hangos, jaj, de hangos ez a pesti fogadó...!”, meg az, hogy: „Abcug Tisza, abcug Csáky...!”,

Manapság sokkal csöndesebb a pesti tüntetés. Rendőri asszisztenciával vonulnak föl a tüntetők s a lovasrendőrök olyan peckesen lovagolnak a „tömeg” előtt, mintha valamelyes parádéra mennének. Így vorulnak föl a Nemzeti Körút felé a Kossuth Lajos utcába. Félkörhöz talán Budapest legcsöndesebb háza. Félkörhöz nyár idején nyitva vannak éjjel az ablakai s a Kossuth Lajos-utcán járó-kelő láthatja a fényesen kivilágított termeket. Akad mindig ember, aki elmagyarázza:

— Az ott a társalgó... amaz a könyvtár... emez itt a játékszoba, ahol ezresekben folyik a játék.

Megállunk és rábámulunk a palotára. Egyhang nem hallszik ki, egy ember siluettje nem lesz látható; mintha kihalt volna a társalgó, a könyvtár, meg a játékszoba...

És hiába is abcugolnak a tüntetők itt alatt, nem jön senki az ablakhoz: nem törődik a kaszinó urai közül senki se vele. De amikor éljenek őket, — ők is az ablakokba tódulnak!...

Szóval: nyakig vagyunk a politikában és — koboznak, koboznak, koboznak az éjjel-nappal működő ügyészek!...

F. J.

Egy szalmaözegegy leveléből.

Ház y Klára asszonynak, kedves nőm öngyűségének

Pernyáva.

Seebad-Maros, Pucérstrand.

Kedves Klárám! Örömmel értesítelek, hogy gyomorhajommal együtt minden baj nélkül megérkeztem ide, a tengerisített Marosfürdőbe. Mondhatom neked, kedves Klárám, hogy ez a tengeri fürdő a modern technika minden vívmányával fel van szerelve, amennyiben be van rendezve férfiak, nők és háziállatok számára. A technika legfőbb vívmánya az, hogy mind a három fentebb említett nembeliek kor és valláskülönbőség nélkül ugyanazon vízben fürödhetnek. Ami pedig tengerit illeti, a tulsó parton igen szép tengerivetés látható.

A kilátás egyike a legszebbeknek. Az embernek kilátása van ugyanis arra, hogy amennyiben nem tud uszni, belefut a hullámokba. Idelátszik továbbá az aradi vár is, amelyet azért neveznek így, mert már évek óta az Aradhoz való csatolásra vár.

A lakásviszonyok a lehető legjobbak. Egyáltalában, kedves Klárám, mondhatom neked, hogy itt minden második lakásban viszonyt

folytatnak. Ami pedig a kurát illeti, a fenti képen is láthatod, hogy az nagyszerű. Alig mulik el nap, hogy valakire reá ne terítsék a vizes lepedőt, amely művelettel egy idősebb hölgy, bizonyos *Keözwélemény* öngyűsége foglalkozik. A kurát a strandon folytatják, ahol kosaras urak és hölgyek tanyáznak. Nem kell megijedned, kedves Klárám, ezek a kosarak nem olyan kosarak, hanem egész másformák. Eddig ugyanis rendes fürdőházak állottak a parton, de ezeket úgy megterheltek a házadóval, hogy a nagy megterhelés folytán valamennyi összedőlt. Most tehát kosarakban üdülnek a fürdőzők.

A mi a társadalmi életet illeti, én már sok életet láttam, de ilyen társadalmat soha. Én is ott nyüzsgök, egész nap a Pucérstrandon és nézem, amint a sétálók a söhivatal felől áradó sós levegőt élvezik. Ott látom naponta fehér tenniszruhájában *Németh* Lajost, aki a fürdőző tehenek lélektanát vizsgálja, hogy legújabb képéhez anyagot szerezzen. Egyik kezében rakettet tart, a másikkal pedig

fölényesen mosolyog. Ez a festő a legszenvedélyesebb tenniszjátékos, olyannyira, hogy már a tényészbikát is tenniszbikának nevezi.

A fölött is igen jó talajra lél a strandon. Itt enyeleg *Fényes* Kálmán *Csöd* Mici kisaszszonynyal, *Avarffy* Géza pedig *Mandátum* Anna urhölgygyel. Nem kell azonban megijedned, mert a fürdőigazgatóság rendelkezései szerint komolyabban enyelegni csak a haboknak és a szellőnek szabad. Az erény megvédésére külön erény-mezőrt szerződtettek *Sarlot* Domokos-személyében, aki, amint fellebb látható, a város által engedélyezett rendőrségi egyenruhában jár fel és le a strandon: Te azt mondod, hogy ez nem is egyenruha? De mit tudsz te? Hát engedélyezett a város más uniformist? És különben is: a fentebb látható ruhadarab nem kettőn van, hanem egyen — tehát egyenruha.

Legközelebb többet. Hanem, te Klára, ha megcsalsz!

A levelet lemásolta:

—zab.

Az új generáció.

Ezerkétszáz ifju pályaválasztása.

— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Magyarország jövődöntő intelligens osztályáról, amelynek tagjai most lépnek az iskolából ki az élet küzdőterére, érdekes és jellemző adatokat szolgáltatnak a középiskolai értesítők. Az értesítőkből mintegy 2400 érettségizett ifju pályaválasztásának adatait lehet összegyűjteni, ha az összes középiskolák értesítői rendelkezésre állanak. Ennek a számnak a fele, tehát 1202 érettségizett ifju adatai már most közzétehetők. Az egyes pályákra törekvő ifjakról ezek a részletes adatok:

A jogi pályára lép 1203 ifju közül 291, azaz 24% százalék. Még a reáliskolák is termik a jogászokat s csupán a soproni állami főreál nem ad joghallgatót. Kivált sok jogász kerül a fővárosi, a szegedi kegyesrendi, a besztercebányai, a pozsonyi evangélikus, a temesvári, a fogarasi és a beregszászi állami főgimnáziumokból, valamint a fővárosi, a nagyváradi és a debreceni főreáliskolákból.

Az orvosi pályára lép 129 ifju, azaz 10.7% százalék. Csupán a gimnáziumokat számítva, 111 ifju, azaz a tanulók 12.8% százaléka. Néhány évvel ezelőtt az orvosi pálya csak negyedötöd sorban következett. Kivált a tanári pálya túltömöttsége okozza most az orvosi pályára való tördulást. A főreáliskolák közül is csak két fő-

városi és két olyan vidéki reáliskolát találunk, ahonnan nem kerül medikus.

A tanári pályára megy az 1203 ifju közül 128, azaz az egész számnak 10.2% százaléka. A hivatalos jelentések szerint is a tanári pályára törekvők arányszáma ennyi. A gimnáziumok közül csak a nagyszombeni nem ad tanárjelöltet.

A mérnöki pályára megy 102 ifju, az egésznek 8.5% százaléka. A hivatalos jelentések szerint erre a pályára csak 6.5% százalék törekszik és ezt a pályát sorrendben a teológusok és a kishivatalnokok arányszáma előzi meg. Az idén a műegyetemet jobban fogják látogatni, mint általában az utolsó tíz évben látogatták, amikor a gazdasági depresszió idején évről évre fogyott a technikusok száma.

A gazdasági pályára megy 85 tanuló, azaz a tanulók 7.1% százaléka. Az országos arány a hivatalos jelentés szerint csak 5.8% százalékot mutatott eddig s így ez a pálya is örvendetes gyarapodást mutat.

A papi pályára törekszik 84 hallgató, az egész számnak 7% százaléka. Az országos arány szám ennek kétszerese volt. Kivált a fővárosi középiskolákból kevés teológus akad. Még a budapesti kegyesrendi gimnáziumban végzett 84 érettségizett ifju közül sem akadt egy sem, aki teológiára ment volna.

A katonai pályára 74 ifju megy, az egész számnak 6.2% százaléka. Ma már alig van négyöt olyan középiskolánk, amelyből nem kerül kadét.

Alsóbb hivatalnoki pályára megy 73 ifju, az egésznek 6% százaléka. Az első évi országos adatok szerint 10% százalék az arányszám. Ugy látszik, hogy e téren kevesbedés állott be.

A kereskedői pályára törekszik 50 érettségizett ifju, az egésznek 4.2% százaléka. Az előző évi hivatalos adatok szerint a tanulóknak 2.8% százaléka igyekezett erre a pályára, e szerint e téren örvendetes a javulás.

Gépészmérnöki szakra megy a tanulók 2.7% százaléka, nagyobb részük reáliskolai abiturienus akiknek hat% százaléka erre az újabban fölkapott szakra igyekezik. Az országos arány a közelmúltban még csak 1.8% százalék volt.

Az erdészeti pályára megy 2% százalék, az állatorvosi pályára szintén 2% százalék törekszik. Az építészeti pályára igyekezik 1.6% százalék. Az elmúlt évek hivatalos adatai szerint erre a pályára még ennél is kevesebb és csak 0.6% százalék igyekezett. A bányászati pályára törekszik 8 tanuló kivált reállisták. A művészeti pályára 16 tanuló törekszik. Három tanuló színésznek készül. Vasúti lesz 11 tanuló, egy híján gimnázisták. Ipari pályára törekszik 9 tanuló, 6 gimnázista és 3 reálista. Hírlapíró lesz 4, többségük gimnázista és fővárosi. Diplomáciai pályára megy 3, a fővárosból 2, Fiuméből 1. A Zeneakadémiában folytatja tanulmányát egy lugosi és egy marosvásárhelyi ifju. Akadt egy-egy ifju a tengerészeti, az adóügyi és a szerzetestanári pályákra.

Lányi — Polónyiról.

Beszélgetés a volt igazságügyminiszterrel.

Az éjjeli ügyészekről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rohitsch, július 14.

Az a nyilatkozat, amelyet Polónyi Géza igazságügyminiszter a képviselőház szerdai ülésén Bródy Ernő interpellációjára vonatkozólag tett, kétségtelenné tette, hogy Polónyinak a lapok elkobzása, vagy szaknyelven „előzetes lefoglalása” tekintetében az *éjjeli ügyésze* névű ugyanaz az álláspontja, mint az alkotmányellenes kormány igazságügyérének, Lányi Bertalannak s Polónyi Géza ép úgy értelmezi a sajtószabadságot, mint a „darabont-igazságügyminiszter.”

Az ügy természete érdekessé teszi annak a nyilatkozatát, akit az ügy meglehetősen közeli illet: Lányi Bertalanét, a volt igazságügyminiszterét.

Lányi Bertalan ezidőszakra Rohitschon, a stájer fürdőhelyen üdül s meglehetősen visszavonultan, a társaságoktól elzárkózottan él leányával, aki elkísérte. Az Aradi Közlöny egy munkatársa, aki ez idő szerint történetesen szintén Rohitschon időzik, az alkalom érdekességére való tekintettel fölkereste Lányi Bertalant s véleményét kérte Polónyi Gézának a képviselőházban tett nyilatkozatára.

Az általános kérdésre Lányi ezt felelte munkatársunknak:

— Oszintén szólva, nem óhajtok nyilatkozni, aminthogy hivatalomtól visszavonulásom óta egyáltalán a politikai helyzetre vonatkozólag semminő nyilatkozatot nem tettem. Az általánosságban tartott vádak se bírhatnak arra, hogy nyilatkozzam. Ha a jelenlegi kormány céljai eléréséhez szüksége van arra, hogy a mi hátunkon tapossanak, ám legyen; mi nem akarjuk a kormány nemes törekvéseit gátolni. Majd eljön még az ideje annak is, hogy a nyilvánosság elé lépjek.

Mindenesetre különösnek találtam — folytatta Lányi — hogy az igazságügyminiszter hivatalba lépése alkalmával, meg a minap az igazságügyi bizottságban is általánosságban tartott vádak hangzattatott, anélkül, hogy konkrét adatokat hozott volna föl annak bizonyítására. Mert ime, most kiderül, hogy az előzetes lefoglalásokra nézve *ugyanoly* eljárást követnek, mint akkor; ez tehát nem ütközik törvénybe. A mi az ügyészeket és bírákat illeti, én *tagadom*, hogy bárki ajánlott volna, vagy én bárkit is föl hívtam volna, hogy a szoros köteleességteljesítésen túl nekem bizonyos szolgálatokat tegyen, s hogy viszont ezért akár jutalmat várt volna, vagy én illet ígértem volna. Nem áll tehát az a kijelentése Polónyinak, mintha az ügyészek törvénytelen cselekedetekre vállalkoztak volna.

— Tudósítónk erre a beszélgetést a *Világ-szabadság* esetére terelte s Polónyinak erre nézve tett kijelentésével felől tett kérdést. Lányi így válaszolt:

— Polónyinak abban, amit erre nézve mondott, *igaza van*. A törvény és a büntető perrendtartás, valamint a rendeletek megadják a jogot az előzetes lefoglalásra, — a mint hogy ezen törvények és rendeletek alapján történt az én kormányzatom alatt is a sok lefoglalás. Köztem és

Polónyi között csak az eltérés, hogy *ki mit tart oly büntetendő cselekménynek*, a melynek alapján az előzetes lefoglalás eirendelhető. O ebben az esetben az *általános sztrájkra* való felhívást tartja annak. Mi a *királysértéseket*, a lázításokat, a büntetendő cselekményekre való föl hívást tartottuk annak, a melyek akkor napirenden voltak. Polónyi azt mondta, a mikor Vázsonyi provokálta az én személyemre való nyilatkozatra, hogy én alattam „szakaszzsal visszaélés követtetett el és az alkotmány védelmét akarták elkobozni.” Ez szofizma. Attól függ, hogy mit tekintünk alkotmányvédelemnek. Kovács Gusztáv, a debreceni főispán eseténél megindították az eljárást bizonyos bűncselekményekért, a melyek az ő bántalmazása által követtetett el. Ma kiderül, hogy az alkotmányvédelem volt. Hiszen kérem, Szerbiában királygyilkosságot követtek el, s a gyilkosok a bírói üldözés helyett jutalmat kaptak. Az, hogy azon cselekményeket ma alkotmányvédelemnek tüntetik föl, ez *politika*, s ma helyes is, hogy nem üldözik; célszerűségi ok, *de nem jog és nem törvényesség*. Ebben téved Polónyi.

— Mi a története az ugynevezett *éjjeli ügyészi* intézménynek? — kérdezte munkatársunk.

— A hírlapi termékek lefoglalására nézve még 1888-ban volt egy kereskedelmi miniszteri rendelet. Időközben életbelépett a bünvádi perrendtartás és szükségessé vált, hogy ennek intézkedéseire simulva új rendeletet bocsássanak ki. Akkor még én az igazságügyminiszterium kodifikációs osztályának főnöke voltam, s az én vezetésem alatt az ügyészi és bírói kar tagjaival több ankét tartott, hogy mily eljárás követtessék a lefoglalás tekintetében. Ez ankétek *még Széll alatt* folytak. A kérdés kényes volt s ezért húzódt. Az én igazságügyminiszterségem alatt végre kiadatott az erre vonatkozó rendelet, a mely a törvényes középutat tartotta szem előtt, és amelynek értelmében a kereskedelmi miniszter a lefoglalásra vonatkozó rendeletet kiadta. Az, hogy a köteles példányok még a postára adás előtt az ügyészek bemutatassanak, még a *Bánffy* idejében, 1898-ban kelt rendelet alapján történt. Akkor, a mint ismeretes, ezt az intézkedést a *szocialista* lapokra való tekintettel léptették életbe. Ez a kivételes ellenőrzés akkor *bizonyos lapokra* nézve történt, amelyeket esetről-esetre megjelöltek. A melyik lap többszörös sajtóper folytán okot adott az ily kivételes ellenőrzésre, azt nézte át a postára adás pillanatában a királyi ügyész. Ezt a rendeletet mi készen találtuk. S miután a mi kormányzatunk alatt rendkívül nagy számban történtek a sajtó útján elkövetett királysértések, lázítások, ezt a rendeletet kiterjesztettük; s előbb *öt-hat lapra* történt ez a kivételes ellenőrzés, majd, a viszonyokra való tekintettel, rendszabályozni kellett.

— Az tehát — kérdezte munkatársunk — hogy az ügyész bizonyos lapokat hajnalban, a postára adás előtt átnéz, csakis különleges intézkedésre történhetik?

— Igen.

— Tehát ez esetben is Polónyi külön intézkedése kellett ahhoz, hogy a *Világ-szabadság*ot hajnalban átnézzék és lefoglalhassák.

— *Föltétlenül*. Polónyi *ugyanast* az eljárást követi, mint mi, — ő csak mást

tart büntetendő cselekménynek. Az én időmben például a királysértések egész tömege történt. Én már nem emlékszem minden esetre, de hogy csak egyet említek, volt egy vers: „*Ferenc József ökle*.” Ennek minden sora forradalmi izgatás volt a király ellen. Ez föltétlenül büntetendő cselekmény. De voltak egyéb esetek. Drill bíró esetében, a mikor a lapok megtámadták, ellene a társadalmat bojkottra hívták föl, a *bírói függetlenség* ellen volt támadás; tehát *nagyobb kincseket kellett megvédeni, mint most*, az arató-sztrájk előtt.

— A mi eljárásunkat — folytatta Lányi, — *politikailag* lehet megítélés tárgyává tenni, de törvényesség szempontjából nem. Mi azt az utat követtük, melyet most Polónyi is követni kénytelen. Mert vagy törvénytelen a lapok ilyen való elkobzása, illetve előzetes lefoglalása, s akkor egyetlen egy lapot se lehet ezen módon lefoglalni; vagy pedig, — a mint az az én nézetem is — törvényes, s akkor minden lapot lehet, a mely a törvény s a bünvádi perrendtartás szerint büntetendő cselekményt tartalmaz. *Polónyinak tehát igaza van*, de az, a mit a multa, illetve az előző kormányra vonatkozólag alkalmaz, *nem áll meg*.

Lányi Bertalan itt befejezte nyilatkozatát. Egyéb kérdésekben nem akart nyilatkozni.

— Mert — mondta — nincs ideje annak, hogy akár a multa nézve nyilatkozzam, vagy hogy az új kormány bírálatába bocsátkozzam, s hogy ezzel bárminő polémiát keressek. A mi kormányzatunknak az volt a célja, hogy az állami szuverenitás két tényezője, a király és nemzet között a megzavart egyensúlyt helyreállítsuk. Akkor a királyi hatalmat teljesen nullifikálni akarták, a törvényes hatóságok ellen izgattak. *Ezért* kellett nekünk azon eszközökhöz nyulni, a melyeket Polónyi *ma is* követni kénytelen.

Faragó Rezső.

Amiről beszélnek.

Női hang a marosvásárhelyi tragédiához.

Mily könnyű pálcát törni egy bűnös asszony fölött. Mi volt a bűne? Mi lehetett volna egyéb, minthogy megcsalta az urát.

Oh, korántsem akarok védelmedre kelni, te szegény, eltévelyedett asszony, ne kapaszkodj gondolatodban könyörögve a mi elnézésünkre, ne támaszkodj a mi társadalmi bünbocsánatunkra. Nem, mi szigorú erkölcsbírák vagyunk, mi a hűlen asszony felett csak szánakozunk, de amnesztíára nem vagyunk képesek. Ne is kívánd. Hogy mindnyájan lenéznek, eltaszítanak maguktól, hogy senki sem vigasztal, senki sem könyörül rajtad, ezt megérdemelted.

Megérdemelted. Mert egy asszony, egy feleség semmi körülmények között nem felejtkezik meg a hűségkujéről. Erted? Nincs egy röpke, gyenge pillanat sem, amely enyhíthetné vétkeidet. Párjává szegődöttél férjednek, maradj meg hűséggel hitvesének.

Fellázad a véred? Csitítsd le. A szived másé? Gondolhatsz rá, de a testedet ne add oda. Asszony, nálunk a hűség: a becsület.

Es ti férfiak? Ugy-e, a hűség nem tartozik a jellembe vágó köteleességek közé. Oh nem!

Ti csalhatjátok az asszonyt derűre-berura, mennél többször, annál jobb, annál nagyobb érte közeledek az elismerés.

— Hehe! Fenegyerek! Kuruc egy fia! —
mintha csak hallanám.

Nalatok virtus, erényt kovácsolok belőle, pedig az esküt ép úgy, ép azokkal a szavakkal tették le ti is. Miért forma az csak nalatok, ami nekünk kötelesség? Miért pusztába elhangzó szó, ami nekünk hozzátok ragaszkodó kapocs az egész életre?

Erveltek bonctani alkotásokkal? Istenem, de jó kibuvó Ti szoritottatok az egynejlőség korlátai közé a szabad szerelmet. Miért? Mert tudtatok jól, hogy egy feleség is elengedő a testi vágyak kielégítésére. De ti inyencek vagytok, azsal védekeztek, hogy megunjátok mindennap a „beefsteak“ et, vágyakoztok valami egyéb után is.

Elgondolkozom és eszembe jut a marosvásárhelyi véres tragédia.

Hátha megfordítva történt volna? Az asszony jön haza a rajtakapja az urát — a szobacicaival?

Ugyan, hogy is lehet ilyenén fennakadni? Hogy is lehet ezen érzékenykedni? Legfeljebb izetlenség a családi szentély érintettségére ilyen kis homályt lehelni. Különböben megengedett dolog.

Es ez a mi éret, társadalmi felfogásunk.

Nomina sunt odiosa.

Eötvös és Polónyi kibékültek.

(Béke-vacsora a Margitszigeten.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Eötvös Károly, amióta az Erzsébetvárosban ellenfele Barabás Balának, ismét naponta beszéltet magáról. Tegnap is történt vele valami: kibékült régi haragosával, a „beteg“ Polónyi Géza miniszter urral, ami épen most — az erzsébetvárosi választás küszöbén — nincs minden pi kantéria nélkül. Főleg mikor ezt a kibékülést Olay Lajos rendezte...

Tegnap este Eötvös Károly kiment a Margitsziget felső vendéglőjébe vacsorázni. Hogy a vajda, aki Budapestet csak Próféta-utcai házáttól az Abbáziáig terjedő uton ösmeri, valamikor oly messzire, mint a Margitsziget kimerészkedik, már magában véve is szenzáció. Nem is csoda, hogy merész expedíciójára egész társaság: Olay Lajos, Nagy Miklós és a fű Perle Soma dr. is elkísérte.

Hirtelen emóció támadt a vacsorázó társaságban. Polónyi Géza igazságügyminiszter, aki fia társaságában a vendéglő másik sarkában vacsorázott, Olay Lajossal arra kéréte Eötvös Károlyt, fáradsa át hozzá egy kicsit, mert diszkurálni szeretne vele. Polónyi Géza régi ellenfelét, akivel a *Brunkala* pör óta, vagy husz éve haragot tart, néhány barátságos szóra kéri. A különös eset meglepte az egész társaságot és mindnyájan kíváncsian lesték, mit felel a vajda? Eötvös megigazította szájában a virgínia-szivart.

— A miniszterhez nem mennék, de a beteg emberhez át megyek, — szólt és azzal már Polónyi asztala felé tartott.

Jó fortály óráig csevegett az igazságügyminiszter az Erzsébetváros ellenzéki jelöltjével. Amikor Eötvös visszatért asztalához, mindenki kíváncsian kérdezte:

— Mit mondott a miniszter?

— Semmit. Közömbös dolgokról beszélünk. Az ő egészségi állapota került szóba, meg az enyém. De ha valaki idegen bennünket beszélni hallott volna, bizony nem tudja, melyikünk a miniszter és melyik az ügyvéd. Olyan udvariasan bántunk egymással.

Eötvös határozottan tagadta, hogy az erzsébetvárosi választásról is esett szó közöttük... Amire azt mondanák erzsébetvárosi stílusban:

— Ki éljen úgy?

Választási mozgalmak.

— I. A megérkezés. —

A kortes: (miközben a nép, az istenadta nép zászlókat lenget, a következő beszédet tartja a megérkező jelölthöz). Tisztelt polgártárs! Az alkotmány minden előtt. Először jön az alkotmány, azután az alkotmányos költség. (Éljen!) A mi szívünk azért dobog, aki meg tud bennünket becsülni. Becsület ide, becsület oda, mink nem beszélünk pénzről, de a jobb zsebünk nem tudja, hogy mit cselekszik a bal. Tekints körül, szeretett jelöltünk, lásd e lelkesedő sokaságot, melynek háttérében Posvány Ubul honfitársunk két kézzel mutatja az utat a nép szeretetéhez. Mert a nép szíve ma még üres, meg kell tehát tölni a zsebeit. Éljen szeretett jelöltünk az emberi zseb végső határáig! Éljen!

Aradiak a leányvásáron.

(Kirándulás Gainára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Sokat vesztett régi érdekességéből és színeiből a gainai leányvásár, de azért ma is erősen vonzza a turistákat, akik vállalkoznak a közel 1500 méter magas Gaina-csucs megmászására.

Három vármegye találkozó pontján mered az égnek a híres Gaina: Arad, Hunyad és Yorda Aranyos vármegyék határai találkoznak itt s ezen a gyönyörű kilátással bíró magas csúcson tartják ősi idők óta a gainai leányvásárt. Régen csakugyan az volt: leányvásár; közép Erdély egész román lakossága felzarándokolt ide, a Retyezáton innen és túl két-három napi járásról is elhonták az eladó lányokat, kitették a vásárra a kelengyész ládáját, ráültették legszebb ünnepükben a piruló fátát s oda kötötték, ha volt még hozománya, a riska tehenet, a borjut, a kecskét, a malacot. Így várták a legényeket, akik szintugy messze vidékről jöttek a vásárra, sorra néztek az eladó „portékát“ s ha megtetszett valamelyik lány, nyomban megkötötték ott a „vásárt“, megtörtént a gyűrűváltás. A módosabb lányok pénzbeli hozományát a szülő hozta el magával s ekörül néha egész szabályszerű vásári alku folyt. Persze, ünnepükben voltak nemcsak a lányok, hanem a legények is és folyt a multság furulya meg dudaszó mellett másnap reggelig...

Igy volt ez hajdan, sok éven át, amíg nem volt vasút és nem volt civilizáció az erdélyi hav sok között. Azóta nagyot változott a világ s elvesztette régi jellegét a gainai vásár is. Ma már tulajdonképen csak közönséges vásár, épen olyan, mint a többi, a leányvásárnak legfőlegb annyi maradványa van, hogy itt ismerkednek meg egymással a távolabbi vidékek leányai, legényei. A havasi vásár azonban élénk és érdekes ma is, messze vidékről jönnek a románok, a hegylakó mócok és pártatlan festői képet nyújt ez a tarka-barka, nyüzsgő csoport fent a gainai fensíkon.

Aradról rendszerint kirándul egy egy turista-csoport erre az érdekes vásárra. Néhány év óta az Aradi Turista-egyesület rendezi ezeket a kirándulásokat, amelyek két-három napig tartanak és igen sok élvezetet nyújtanak. Az idei kirándulás programját az alábbiakban közli az egyesület:

Az Aradi Turista egyesület kirándulása a Gainára és illetve a leányvásárra f. hó 21-én, szombaton kezdődik. Indulás Aradról reggel 6 óra 20 perckor gyorsmotoron, érkezés Kőrösbányára délelőtt 10-08-kor; itt villásreggeli a vendéglőben. Innen indulás kocsin déli 12 órakor, érkezés Felső-Bulzsedre délután 5 órakor, utközben a Grohot-sziklahid meglekintése. Felső-Bulzsedden vacsora és meghálás. Innen indulás július 22-én, vasárnap hajnalban 1 órakor gyalog vagy lóháton a Gainára, ahova a társaság reggel 4 órára ér fel. A napkeltések és a leányvásárnak meglekintése után villásreggeli és visszaindulás Felső-Bulzsedre. Innen kocsin Kőrösbányára, a honnan a társaság esetleg visszatérhet Aradra délután 2 óra 58 perckor, vagy pedig meglekintetheti a brádi aranyuzókat, esetleg Alváca-fürdőt és bétfön reggel 8 órakor, esetleg dé után 4 órakor Aradon lehet.

A kirándulás összes költségei személyenkint 10 koronára rugnak, amibe beszámítandó a vasuti díj, kocsi, éjjeli szállás Felső-Bulzsedden, vezető díj és ló. Ezen költségből 1 korona előre lefizetendő, avagy a kirándulás megkezdésekor. Ezen kívül mindenki magával hoz két napi ételmelet, meleg ruhákat és takarót.

A kirándulás igen könnyűnek és élvezetesnek ígérkezik, azért az egyesület mindenkinek melegen ajánlja, aki testének-lelkének felfrisítésére ad valamit. Jelentkezhetni f. hó 20-áig a Turista-egyesület helyiségében, esetleg a vezetőnél.

Hegyi Antal a börtönben.

Polónyi barátja.

(Beszélgetés a rabplébánossal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

A csongrádiak hírheft plébánosa már a szegedi kir. ügyészség fogházának kórházában fekszik elhagyottan, betegen. Az izgága pap kijelentette, hogy nem fél semmitől, mert az igazságügyi miniszter egyike a legjobb barátjának. Így hát nem kell a büntetésről tartania, habár temérdek sikkasztást is követett el. Nyugodtan fekszik a rabkórházban a sikkasztó, mert Polónyi Géza igazságügyminiszter a barátja. Ahogy a közvélemény Polónyit ismeri: még kiszabadítja kellemetlen helyzetéből a legkedvesebb barátját. Polónyi Gézaról mindent el lehet hinni.

Hegyi Antalt — mint megírtuk — az elmúlt éjjel szállították át a pestvidéki törvényszék fogházából a szegedi kir. ügyészség fogházába. Két detektív kísérte Szegedre. A zaklatott életű papot az első emelet egyik külön cellájában helyezték el. Tegnap reggel föl akarták vezetni Winckler István dr. kir. ügyész elé, hogy kiállgassák, azonban Hegyi kijelentette, hogy nem bír fölkelni, mert beteg.

Egy újságírónak alkalmá volt beszélni a páterrel, még mielőtt a fogházba kerülhetett volna.

— Teljesen össze vagyok törve, — panaszkolta Hegyi, — úgy érzem, hogy tődöttségem van.

— Miért jött haza Amerikából?

— Nagyon egyszerű az oka. Amíg a szabadelvűpárti kormányok uralma tartott, állandó „politikai üldözésnek“ voltam kitéve és a ret-

tenetes hajsza miatt elhagytam hazámat. Most azonban régi elbarátaim jutottak uralomra, hát nyugodtan visszajöhettem és nem adok neki három napot, már szabad is leszek.

— De önt jogerősen elítélték 7 hónapi börtönre.

— Az igaz, de Polónyi Géza a legjobb barátom volt mindig és okvetlen megkapom a királyi kegyelmet. A kérvényem már Polónyi igazságügyi miniszternél van.

Hegyi aztán elmondta, hogy hatvanezer koronás pört nyert meg Roheim Náthántól, a biharmegyei Siter-uradalom birtokosától. Hegyi ugyanis Simával együtt 1899-ben több száz csongrádmegyei földesgazdát vitt Siterre, ahol Roheim a birtokát fölparcelláztatta. A föld azonban rossz volt és a tel-pesek mindenükből kifosztva tértek vissza Csongrádmegyébe. Hegyi ekkor 60,000 korona jutalékért bepörölte a földbirtokost és — amint a plébános állítja — meg is ítéltek neki a nagy összeget.

Hegyi ellen különben két jogerős ítélet van. Az egyik 7 hónapi börtönről szól. Hegyi ugyanis az 1896. évben Suszter Konstantin akkori váci püspök felfüggesztette állásától, mert a misepénzeket elsikkasztotta. El is mozdították és Troppa Károly adminisztrátort rendelték ki a plébániára. Hegyi főbebezzett a római szent-székhöz, amely 9 hónap után megsemmisítette az ítéletet és Hegyit visszahelyezte állásába, de nagy pénzbírságot szabott ki rá. Ez az ítélet még nem volt jogerős, de Hegyi nyomban vissza akart költözni a plébániára. Berontott az adminisztrátorhoz, belökte az ajtót és Troppát a szó legteljesebb értelmében kidobta az utcára. Emiatt magánlaksértés és súlyos testisértésért 7 hónapi börtönt kapott a törvényszéktől, amit a kurla helyben hagyott.

Az 1900. évben 3 hónapi államfogházra ítéltek el jogerősen, mert lázított a csongrádi piacon, amikor Dienez Mártonnak volt az ellenjelöltje és megbukott. Misepénzek elsikkasztása miatt 1902-ben két vádiratot készített ellene a szegedi kir. ügyészség, de nem tarthatták meg a tárgyalást, mert időközben megszökött. Most ezek miatt felelősségre vonják.

Hegyi különben délben a rabkórházba szállították, mert megállapították, hogy tényleg beteg.

A csermői járás.

(Egy új járás Aradmegyében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Érdekes, bár nem egészen új tervvel foglalkozik Aradmegye közönségének egy része. A terv szerint nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy két vármegyei járás területéből való kihalás útján Csermő székhelyiél új közigazgatási járás alakítsák a megyében.

Az érdekeltek azzal indokolják a terv kivételének szükségességét, hogy a borosjenői és kisjenői járásokban, ahonnan a kihalás történék, egyes községek oly messzire fekszenek a járási székhelyektől, hogy ezeknek fölkeresése fél nappal hosszabb időt vesz igénybe. Már pedig a községek lakosságára igen hátrányos, hogy sokszor jelentéktelen, apró-cseprő ügyek elintézése miatt egész napokat kénytelenek megvonni kenyérkereső munkájuktól. A lakosságra és a hatóságokra is sokkal előnyösebb, ha ezek a székhelyektől 40—50 kilométer távolságra fekvő községek külön járásba osztanak be, amelyet Csermőből, mint székhelyből kellene igazgatni.

Indokolásul fölhozzák még azt, hogy magának a kisjenői járásnak husz nagyközsége és ötvenezer főnyi lakossága, vagyis akkora kiter-

jedése van, hogy központi igazgatását még odaadó munkásság mellett is alig lehet a lakosság érdekelnek és a modern kor követelményeinek megfelelően ellátni.

A terv szerint az új csermői járást úgy alakítanák, hogy a kisjenői járás északkeleti és a borosjenői járás északi részéből kihalásnának mintegy tiz-tizenkét községet a hozzájuk tartozó pusztákkal. Így a kisjenői járásból Seprős, Vadász, Talpas, Simonyfalva és Miske, a borosjenőiből pedig Somoskess, Barakony és Apáti kerülne az új járásba, amely mintegy huszezer lelket számlálna.

A vármegye egyik vezető állásban levő tisztviselője ma úgy nyilatkozott, hogy ez a terv, amelynek megvalósítása a vármegye törvényhatósági bizottságától függ, alighanem ismét csak terv marad. A vármegye központi tisztikarának ugyanis az a véleménye, hogy ez a tervezett decentralizáció nemcsak újabb terheket rak a vármegye közönségére, hanem megnehezíti a központi igazgatást is, amennyiben a mostani két járás — a kisjenői és borosjenői — helyett, hárommal kell majd az ügyek lebonyolítása végett érintkezni, iratokat váltani, továbbá a fölügyeletet gyakorolni.

Legközelebb, mint értesülünk, az érdekeltek községei is megszólalnak ebben az ügyben.

Az aradi választás napja. Július 26-ika.

(A központi választmány határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Aradváros központi választmánya ma délután Varjassy Lajos helyettes polgármester elnökle mellett ülést tartott, hogy Justh Gyula képviselőházi elnök leirata folytán megtegye a szükséges intézkedéseket az aradi választás ügyében. A Barabás Béla lemondásával szükségessé vált új választás — a központi választmány mai határozata folytán — július hó 26-ikán, jövő csütörtökön lesz. Az elnök a választás napjára augusztus 2-ikát javasolta, a választmányi tagok többsége azonban a július 26-iki dátum mellett foglalt állást s így Aradon is ugyanazon a napon lesz a választás, amikor Budapesten az Erzsébetvárosban, ahol tudvalevőleg Barabás Béla a jelölt. A választás elnökéül a központi választmány Mülek Lajos dr.-t küldte ki és megválasztotta a többi funkcionáriusokat is.

Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunk szól:

Ma délután öt órakor a városháza kistermében gyűltek össze a központi választmány tagjai Varjassy Lajos helyettes polgármester elnökle mellett jelen voltak: Kádas Kálmán főjegyző, Kristyóry János, Müller Károly, Remetey F. Károly, Salacz Gyula, Szalay Anta, Tedeschi Viktor választmányi tagok és Angel István dr. jegyző.

Az ülés megnyitása után Angel István dr. aljegyző felolvasta Justh Gyulának, a képviselőház elnökének a választást elrendelő leiratát, amelyet már szószerint közöltünk.

Varjassy Lajos elnök elsősorban a választás napjának megállapítását kéri. A maga részéről azt javasolja, hogy augusztus hó 2-ikán, csütörtöki napon ejtessék meg a választás.

Remetey F. Károly helyesebbnek vélné, ha tekintettel az igazított hangulatra, egy héttel előbb, július hó 26-án tartassék meg a választás.

A választmány tagjai ezután egyenként nyilvánították véleményüket.

Tedeschi Viktor csatlakozott Remetey indítványához.

Szalay Antal Varjassy indítványát támogatja, Salacz Gyula szintén.

Müller Károly és Kristyóry János a 26-iki dátum mellett foglalt állást, Kádas Kálmán főjegyző nem nyilatkozott.

A többség nyilatkozata értelmében az elnök kimondta a határozatot, hogy a választás napjára július hó 26-ika tüzetik ki. Ezután a választást vezető tisztikart alakították meg.

Választási elnökül a központi választmány egyhangulag Mülek Lajos dr. királyi közjegyzőt küldte ki. Helyettes elnök ismét Steinhardt Mór dr. lett, aki egyuttal a második szavazatszedő küldöttség elnöke. Szavazatszedő helyettes elnökök Priegl István dr. és Velcsov Géza dr. Választási jegyzők: Schütz Henrik dr., Sugaár Jenő dr., Somló Ármán dr., Szegő Hugó dr. és Momák Döme dr.

A választási helyiség dolgában Müller Károly azt indítványozta, hogy a választást szabad ég alatt, a Szabadság-téren és Tökölly-téren tartassék meg, de a választmány ismét a városháza helyiségei mellett döntött.

Választási helyekül a városháza délnyugati oldalán fekvő földszinti sarokterem (a bejelentőhivatal helyisége), valamint az északnyugati oldalon fekvő, szintén sarokterem (a számvevői hivatal helyisége) szolgálnak. Az előbbiben a belvárosi, utóbbiban a külvárosok, a határban, tanyákon lakó polgárok szavaznak.

A szavazás — úgy, mint rendszeren — szavazólapokkal történik. Ezeket a lapokat a belvárosi, továbbá az Erzsébet és Sarkad-külvárosi polgárság a városháza emeleti tanácstermében e hó 21., 22., 23. és 24-ikén vehetik át, míg a város polgárságának a többi helyeken, az egyéb külvárosrészekben, valamint a határban, tanyákon lakó része, ugyanezek a napok a gáji rendőrkapitányi hivatalban vehetik át szavazólapjukat.

A választás vezetői az esküt a jövő hét folyamán teszik le a központi választmány előtt.

Gyilkosság a kaszinóban

(Letartóztatott földbirtokosok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Egy sándorfalvi földbirtokos két fia csupa virtusból agyonlőtte a fa'u borbélyát tegnap éjszaka a kaszinó udvarán. A legényeket letartóztatta a rendőrség s bekísérte őket a szegedi ügyészség fogházába.

Mint tudósítónk jelenti Sándorfalváról, a két Rózsa-fiu folyton rettegetben tartotta garázdálkodásaival a község lakosságát. Rózsa Pál budapesti mészáros ezélett félévvel telepedett le Sándorfalván. Nagy birtokot vásárolt, amelyen gazdálkodást kezdett. Két felnőtt legényfia, Rózsa Pál és Rózsa József segítettek neki a gazdálkodásban, azonban az édesanyjuk elhalt s ettől az időtől fogva a két legény megváltozott. Követelték az apjuktól, hogy adja ki részükre anyai örökségüket s mert az öreg Rózsa Pál a fiuk kérését nem teljesítette, azok folyton rosszul bántak vele. Az öreg embert ütötték-verték, úgy hogy az sokszor a csendőrségnél keresett menekülést vadindulatu fiait bántalmazásai elől. A szegedi kir. járásbírósnál följelentéseket is tett a két duhaj fiu ellen, ámde azok könyörgésére a följelentéseket visszavonta.

Rózsa Pál és Rózsa József, hogy pénzhez jussanak, a most leiratott buzát adták el az apjuk tudta nélkül. Kébből a pénzből mulattak s amikor ez is elfogyott, apjuk kocsjába be-

fogták a két legszebb lovat s bevitték Szegedre. Itt a lovakat a kocsival együtt eladták.

Tegnapelőtt tértek vissza nagy dőzselés után Sándorfalvára. Tanyájukat a kaszinóban ütötték fel, ahol szerda óta el nem hallgatott a muzsikaszó. A Rózsa-fluk mulattak s két nap alatt elköltötték a pénzüket. Tegnap este felé aztán a korcsmáros megtagadott tőlük minden hitelt. Ezen úgy feldühödtek, hogy a kaszinó helyiségében a tükröket beverték és törték-zuzták. Szemtanuja volt ennek a jelenetnek néhány sándorfalvai polgár. Közöttük volt Renold Jakab borbély is, akinek azt mondta a korcsmáros, hogy segítsen neki eltávolítani a Rózsa-flukat.

Renold Jakab aztán rászólt a garázdálkodó legényekre, hogy hagyják el a kaszinó helyiségét. Erre a felszólításra az idősebb Rózsa gyerek székot kapott fel s nekirontott a vendégeknek, akik elmenekültek dühük elől. Csak Renold Jakab maradt a helyiségben. Rózsa József és Rózsa Pál megfogták a szerencsétlen embert, kivonszolták az udvarra s ott *mérséklettel eldőlve revolveresket, lelőtték.* Három-három lövést tettek rája, amelyek közül kettő föltétlenül halálos volt.

A lövés zajára a csendőrszázad a kaszinóba sietett, de már csak Renold Jakab holttestét találták az udvaron. A két gyilkos legény megfutamodott. A csendőrök reggel fogták el őket és bevitték a Csillagbörtönbe. Renold Jakab holttestét felboncolják.

Dreyfus századparancsnok.

Dreyfus és Picquart rehabilitálása

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 14.

Még egyszer, utóljára felkavarta a Dreyfus-ügy a szenvedélyeket és legutolsó felvonása is csunya botrányba fuladt. Dreyfus becsületét a francia törvényhozás ünnepélyes hivatalossággal is visszaadta: javaslatot fogadott el, amelylyel Dreyfust és Picquartot visszahelyezte a hadsereg kötelékébe, az előbbi századparancsnokká, az utóbbit pedig tábornokká léptetve elő. Mikor azonban *Pressensé* benyújtotta javaslatát, amelylyel a bűnös katonatisztek megbüntetését követelte, egy nacionalista képviselő durva sértést kiáltott a kormány felé, amelyre Sarraut államtitkár arculütéssel felelt. Botrány és végül párbaj volt a következménye ennek a szcénának, amelyben az államtitkár súlyosan megsebesült.

A Dreyfus felmentése körül történt ma eseményekről ezek a távirataink számolnak be:

Páris, július 13. A hivatalos lap holnap közli azt a tegnapi megszavazott két törvényjavaslatot, amelyek Dreyfust századparancsnokká, Picquart-t pedig dandárparancsnokká nevezik ki. Közölni fogja a hivatalos lap továbbá Dreyfusnak felvételét a csületrend lovagkeresztesei közé és Tor. őrnagyot, aki a revízió eljárás egy ízében a vizsgálatot vezette, a tisztiszerkesztés közé.

Páris, július 14. Az antiszemita és monarchista nagyon kiábrándítja Mercier tábornok datartása. Mercier tegnap a szenátusban hit, de tulajdonképpen semmit sem mondott. Mercier nem állt elő a megígért bizonyítékokkal Dreyfus ellen: se valódi, se hamis bizonyíték, nem terjesztett elő. A *Libre Parole* előad kifejezést a Mercier elleni elkeseredés amennyiben a következőket írja:

— Mercier tábornok tegnap a szenátus szószékéről kijelentette, hogy neki az 5 lelkiismerete nem engedte meg azt, hogy Dreyfusnak és Picquartnak a hadseregbe való felvételére szavazzon. Mindenki azt hitte, hogy Mercier tábornok végre be fogja váltani ígéretét és a végrehajtott államcsínyai szemben el fogja mondani azt, amit elmondani kell. Mercier megelégedett annak a kijelentésével, hogy az 5 ítélete 1899 óta nem rendült meg. Ez a biztosítás sem lehet ma a nemzetre nézve veszedelmesebb, mint hallgatásának a következménye.

Páris, jul. 14. Clemenceau belügyminiszter az amnesztia-törvény következtében kiadta a rendeletet, hogy *Herveau* és hadseregellenes társai azonnal helyeztessenek szabadlábra.

Páris, jul. 14. A *Sarraut-Pugliesi-Konty* párbaj egyik szemtanuja azt mondja, hogy *Sarraut* egyenesen belefutott ellenfele kardjába. Az orvosok remélik, hogy miután *Sarraut* tüdeje csak könnyen sebesült meg, a beteg egészsége 8—14 nap múlva helyreáll.

Páris, jul. 14. *Sarraut* államtitkár helyettes a párbaj után a sok vérvesztés folytán elájult. Állapota azonban csakhamar megjavult. Ugy látszik, hogy életét nem fenyegeti veszély.

Választási mozgalmak.

— II. A programbeszéd. —

A jelölt: ... Mert, kedves testvéreim, nem hiába mondta meg nagy költőnk, *Entreprise des Pompes Funébres*. (Éljen! Éljen!) hogy a tett halála az okoskodás. Ne legyetek tehát okosak! Kövessétek azt a zászlót, a melyet elibétek tűz a lelkesedés tüze és cselekedjétek ezt az én emlékezetemre. Non plus ultra! — kiáltott fel Hannibal, mikor átlépte a Rábikönt. (Felkiáltások: Ki beszél itt Köhnről?) Igen, ezt mondta Hannibal, aki, amint a neve is mutatja, emberévó volt. Én nem ezt mondom. Én azt mondom, hogy: Quo usque tandem abutere?! (Zajos helyeslés, szünni nem akaró taps.) Ez az én programbeszédem és miután minden Demosthenésnél szebben beszél a tett: a többi rátok bízom. (A választók engednek a bizalomnak s amint fentebb látható, a tett mezejére lépnek. A jelölt félig Adámkosztumban távozik, miután mindenét odaadja a szeretett népnek.)

Barabás küzdelme Eötvössel.

Gazdátlan rágalmak.

(A VII. kerületi választás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 14.

Az egész ország nagy érdeklődéssel kíséri azt a választási küzdelmet, amelyben *Barabás Béla* és *Eötvös Károly* állanak egymással szemben a legnagyobb választó-kerület megbízó-leveléért. Még a kerületi viszonyok alapos ismerői is ma még kétesnek tartják a választás kimenetelét, mert mindkét jelölt mögött a hívek óriási tábora sorakozik. Napról-napra változnak a győzelmi esélyek és míg az utóbbi napokban úgy látszott, hogy Eötvös részén lesz a diadal, ma már *Barabás* valószínűbb győzelmét jelentik.

Ebben a fordulatban része lehet annak az alább közölt Eötvös-féle nyilatkozatnak, amely szerint maga Eötvös sem hiszi, hogy *Barabás* politikai működéséért anyagi kártalanítást elfogadott volna.

A választási küzdelem legújabb eseményeiről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A Barabás-Eötvös-affér.

A *Figyelő* c. könyvatos multkori Eötvös-intervjújából kifolyólag *Barabás Béla* ma megbizta *Kelemen Béla* és *Leszkay Gyula* országgyűlési képviselőket, hogy *magyarozatot kérjenek Eötvös Károlytól* azokért a szavakért, amiket az intervjú során elmondott.

A megbizottak ma délben fél egykor fölkeresték Eötvöst és eljárásukról a következő levélben számoltak be:

Nagyságos *Barabás Béla* urnak. *Helyben.*
Kedves barátunk!

A mai napon átvettük tőled a „Pesti Hírlap” július 11-iki számát, amelyben a „Belpolitikai hírek” rovata alatt Eötvös Károly és a „Figyelő” munkatársa között folytatott beszélgetés többek között azt a kérdést tartalmazza: „Hallotta e, hogy *Barabás Béla* a *Khuen-Héderváry-rezsím* alatt valami nagyszabású üzletet kapott, amiből tetemes előnyököt húzott?” — Eötvös válasza pedig így hangzott: „Hallottam erről nekem is mások mondták, bizonyosat e dologban nem mondhatok.”

Megbizásod folytán megjelentünk Eötvös Károlynál, hogy szíves fölvilágosítást kérjünk tőle és mit hallott e gyanúsítás tekintetében, nevezzen meg személyeket és címeket, hogy kutathasd a rágalmazás eredetét. Eötvös, tisztelt barátunk, elöttünk kijelentette, hogy egy újságíró gyerek járt nála, aki a fentieket kérdezte tőle. Erre ő a következőket válaszolta:

— *En ezt se nem tudom, se nem hiszem. Hallottam ilyesv: amit régen, erről különben ne írjon.*

Kijelentette továbbá, hogy akkor is fecségsnek tekintette a hallottakat. Bármint gondolkozzék is, nem jut eszébe, kitett neki említést. Nagyon sajnálja, hogy neked ily médon szándék nélkül kellemetlenséget okozott és ha nem lett volna *Stubnyán*, az állítólagos intervjú alakjában közölt beszélgetés helyreigazítása érdekében önmagától is nyilatkozott volna.

Ezeknek közlése után baráti kézzszorítás-sal vagyunk.

Budapest, 1906 július 14.

Dr. Kelemen Béla.
Leszkay Gyula.

Olay kontra Barabás.

A függetlenségi párt tegnapi értekezletén *Endrey Gyula* szóvá tette *Olay* Lajosnak a pártfegyelmet sértő azt az eljárását, hogy *Barabás* Bélával a párt hivatalos jelöltjével szemben ennek ellenfelét támogatta. *Kossuth* Ferenc erre kijelentette, hogy a párt egyetlen jelöltje a VII. kerületben *Barabás Béla*, akit a párt minden erejéből támogat.

Ez az elnöki enunciació úgy látszik nem tetszett *Olay* Lajosnak, mert *Olay* ma bejelentette a függetlenségi pártból való kilépését.

A VII. kerületi választás.

A főváros központi választmányának a VII. kerületi képviselőválasztás eszközzésére kiküldött bizottság ellen, valamint a *Dohány- és Wesselényi* utcák sarkán kijelölt helyiség ellen tudvalevőleg felebbezést nyújtott be az azzal elégedetlen *Barabás* párt.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma küldött leiratával jóváhagyja a központi választmány határozatát, mert az ilyen esetekben végérvényesen határoz. Kijelenti továbbá a miniszter, hogy csak alaki hibák fennforgása esetén léphetne közbe, miután azonban ilyenek nem merültek fel, illetéktelen a határozat megbirálására.

A korteskedés egyben folyik a kerületben. *Zajos* esténként a „Csikágó.” Hangosak a vendéglők, a kávéházakban politizálnak az emberek, az utcákon kortesek robognak végig zászlós kocsikkal, melyekről hangosan kiáltják jelöltjük nevét:

— Éljen *Eötvös* Károly!

— Éljen *Barabás* Béla!

Hát szó sincs róla, kemény küzdelemre van kilátás. *Barabás*nak is, *Eötvös*nek is sok a híve. Csak július 26 án válik el, melyikőké több. És nem hiányoznak a kortesfogások sem. Egynéhány tulságosan lelkesedő *Barabás* párti napok óta járja azokat, akiknél *Eötvös*-zászlók vannak kitéve, hogy a pártvezetőség valami ünnepség részére kéri vissza a zászlókat. Persze hogy nem igaz, de mégis sikerül egy csomó *Eötvös*-lobogót az ablakokból eltávolíttatni. *Barabás* Béla maga is sokat időzik hívei közt. Ma este a *Zuglóban* a postások és vasutasok között fejtette ki programját. *Eötvös* Károly a jövő vasárnap mondja el programbeszédét a *Tattersaalban*.

A VII. kerületi függetlenségi párt ma este népes értekezletet tartott. Tárgyalás alá vették a belügyminiszternek leiratát a választási helyiség kijelölése tárgyában benyújtott felebbezésre és miután a választási helyiségű szereplő labodé nem védi meg a választókat az idő szélszéleiről és közegészségi szempontból is veszedeelmes lépéseket fognak tenni a központi választmány nál más helyiség kijelölésére.

Barabás a vasutasok között.

A VII. kerületben szavazati joggal bíró vasutasok ma este *Szabolcsi* dr. elnöklete alatt népes értekezletet tartottak, amelyen megjelent *Barabás* Béla is, aki rövid, lelkes beszédben vázolta követendő magatartását.

— Ebben a kerületben, mondta többek között *Barabás*, ne az én személyiségem vigye küzdelembe a választópolgárokat, hanem a függetlenségi eszmék, amelyeknek én is csak egyszerű harcosa vagyok. Ezeknek az elveknek diadalra jutásáért küzdök bármelyik kerület mandátumával, de mégis azt óhajtom, hogy a győzelmet, mint a VII. kerület képviselője érjem el.

Barabás ezután a vasutasok érdekeiről beszélt és kérte őket, hogy tartsanak ki mellette.

Az értekezlet ezután határozatilag kimondta, hogy a vasutasok kötelességüknek tartják *Barabás* Belát támogatni. Végül táviratilag üdvözölték *Kossuth* Ferencet.

Véres kézzel az oltár elé.

(Makón elfogott gyilkosok.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, július 14

Kecskemét város lakosságát még ma is nagy izgatottságban tartja a szerdán elkövetett rablógyilkosság. A tetteseket, a kecskeméti rendőrség távirati megkeresésére, még tegnap letartóztatták Makón.

Jelentettük, hogy *Horváth* Gyulát gyanúsítják a gyilkossággal. A kecskeméti rendőrség arról értesült, hogy *Horváth* vasárnap tartja esküvőjét Makón lakó menyasszonyával. Itt kerestette a gyilkost, a kinek társaságában volt *Kovács* Károly többszörösen büntetett ember. *Horváth* és *Kovács* csak az elmúlt napokban követtek el özv. Halászné lakásán nagyobb betörést. Mindebből azt következtette a rendőrség, hogy *Kovács* is bűnrészes és ezért őt is letartóztatták. Mindkettőt vasraverve vitték Makóról Kecskemétre, ahol *Zimay* Károly rendőrkapitány hallgatta ki őket.

Hiteles előadás szerint a rablógyilkosság úgy történt, hogy reggel fél 4 órakor két suhanc állított be az özeveg *Hacker* Manóné kivásári utcai fűszerüzletébe és pálinkát kértek. Az asszony, ösmerve az egyiket, aki régóta adósa, megtagadta a suhancok kérését.

— Csak adjon, most fizetek! — szölt az egyik s amiközben *Hacker* Manóné a pálinkáspult felé fordult, a támadók egyike fölkapott egy ötkilós vassúlyt és az öregasszony halántékát, fejét beszakgatván, a pénzesfiók felé nyult és annak tartalmát kiürítette. Az öregasszony segítségért kiáltozott, gyilkosai ekkor földretapulták és újból agyba-főbe verték. A rablók ekkor a segélykiáltásokra elfutottak, s az üzlet ajtaját, hogy kellő idejük legyen a szökésre, maguk után bezárták, otthagynván a közel hetvenes évszerencsétlen asszonyt vértócsában, össze-visszaverve.

Öt órakor jött cselédje, *Szelet* Mária, aki az udvari ablakon rémülve látta a sötét bűncselekmény rettenetes nyomait. Azonnal a rendőrségre futott, ahonnan rendőrök és rendőr orvosok siettek a helyszínére. Az öreg asszony kisése magához tért és megmondotta egyik támadója nevét, *Horváth* Gyula rosvott multu emberét, majd összeesett és mindezideig nem tért eszméletre.

A rendőrség azonnal megtett minden intézkedést, hogy a gyilkosokat előkerítse. A gyilkos *Horváth* János volt kecskeméti rendőrbiztos elzülött fia; rokonai most is Kecskeméten laknak és előkelei állást töltenek be. Az öregasszonyt a vizsgálóbíró már nem volt képes kihallgatni, mert egész nap eszméletlenül feküdt. Miután szívós természete átküzdötte az éjszakát, az orvosok véleménye szerint, ha különös komplikáció nem lép közbe, még talán megmenthetik az életnek.

A szegény asszony egyedül lakott kétszobás lakásában. A földszintes háznak különben még négy lakója volt, akik semmit sem hallottak a rablógyilkosok borzalmas munkájából.

Nyári viszontagságok.

(I. *Tóbiás* urék *Riminibe* mennek.)

Arad, július 14.

Tóbiás ur, az én igen tisztelt barátom tegnap reggel konstataálta magáról, hogy megültötte a száz kilót, ami sokkal jobb, mintha a száz kiló, vagy egy guta ütötte volna meg őt. Ebből az alkalomból *Tóbiás* ur tegnap dében felkeresett engem az utcán, ahol éppen izzadással foglalkoztam és így szólt hozzám:

— Jöjjön *Lussinpiccolóba*!

— On téved, kedves *Tóbiás*! — feleltem én. Nekem egy egészen egyedülálló piccolóra sincs pénzem, nemhogy egy *Lussin*-nal súlyosítottira volna.

— Akkor egész egyedül kell nyaralnom! — sóhajtott *Tóbiás* ur, miközben erősen megszorította kezemet, melyen az érintkezés folytán két hatalmas zsirfolt támadt. Szerencsére éppen arra automobilozott *Felhd* Rózsi, aki készséggel ajánlotta fel benzinjét a foltok kitisztására. *Tóbiás* ur ezalatt egy gummi cipőt megsegyenítő ruganyos léptekkel távozott.

Este hat óra tájban sajtóságos dolog történt. *Tóbiás* ur bejött a szerkesztőségbe és arra kért, ne irjam meg, hogy ő *Cirkvenicára* megy nyaralni. Ezt meg is ígértem neki s amint látható, ígéretemet be is tartottam. *Tóbiás* urhoz egyébként ezuttal egy hordár volt mellekelve, aki három kis és egy nagy koffert cipelt.

— Lásza, ez a nagyság átka! — sóhajtott *Tóbiás*, miközben a kofferekre mutatott. Már tudniillik a család nagyságának az átka. Kérem, két esztendeje gyűjtöm a pénzt, mint valami kis méhecske és most uszik, uszik, uszik.

Rátékintettem a százkilós kis méhecskére, aki méz helyett pénzt gyűjt és konstataáltam, hogy míg én egyáltalában nem tudok uszni, addig neki még a pénze is tud. Az ilyen ember nyugodtan elmehet tengeri fürdőre. Csak az döbbentett meg némileg, hogy *Tóbiás* ur ajkain egy olyan keserű vonást fedeztem fel, mely méltán vetekedett a legjobb minőségű angol keserűvel. Kérdő pillantásomra *Tóbiás* ur rezignáltan válaszolt:

— Kérem, a feleségem *Cirkvenicához* köti magát, pedig én *Lussinpiccolóba* akartam menni. De neki nagyon tetszik a fürdő neve és kikereszte a prospektusból, hogy milyen betegség áll jól ehhez a fürdőhöz. Tehát *Cirkvenicára* megyünk.

— Menjenek inkább *Riminibe*! — vetettem fel az eszmét. Ennek még sokkal szebb a neve.

— *Rimini*? — kérdezte *Tóbiás* ur. Erről nincsen prospektusunk, pedig mondhatom magának, hogy a könyvtáram ötszáz kötetre szaporodott fel, amióta fürdőre akarok menni. Négyezerkilencvenkilenc prospektusunk van. És mondja, micsoda betegség áll jól ahhoz a *Rimin*hez? De valami nagyon elegáns betegség legyen!

— Hogyne! Például itt van a hajtűszőregörj. Tetszik tudni, ez olyan betegség, amelyik egyike a legritkábbaknak, sőt mondhatnám, a fel sem fedezetteknek. Ilyen betegséget egy született hercegnek sem igen engedhet meg magának. Ez ellen egyedül *Rimini* használ.

Tóbiás megköszönte a tanácsot és félóra mul-tán már boldogan telefonálta:

— Képzelve kérem, a feleségem hajának a tűszőregörjöt rezgenek! *Riminibe* megyünk!

Igy történt, hogy ma délután egy ló-különvo-natot vettem észre, amelyen *Tóbiás* ur, a *Tóbiás*-család, egy csomó koffer és néhány kalapskatulya foglalt helyet. *Tóbiás* ur a *Pallas* Lexikon B. betűs kötetét tartotta a kezében s amint megpillantott, reánkíáltott:

— No hallja, hiszen ez a *Rimini* még csak 500 méterrel se fekszik a tenger színe fölött! Ezt nem vártam volna magától! Ilyen tengeri fürdőt ajánl maga nekem?

*Tóbiás*né is szemrehányó pillantást vetett reám,

de tekintettel az elegáns hajtűszőregörjre, nem szólt semmit. A lóvasúti kocsi néhány óra alatt tökéletesen eltűnt szemem elől. Tóbiásék elmentek Riminibe, én pedig bejöttem a szerkesztőségbe, ahol most azon gondolkozom, hogy miként fejezzem be azt a vezércikket, melyet Tóbiásék szemrehányásainak hatása alatt irtam s amely így kezdődik:

Az olasz kormány hallatlan gazságait betetőzi az a tény, hogy Rimini még csak 500 méterrel sem fekszik a tenger színe fölött. Ez az eljárás, mely súlyos diplomáciai jegyzékváltásokra adhat még okot, meg kell, hogy buktsa az olasz kormányt. Fektessek följebb azt a Riminit, az áldóját neki, mert különben nem állunk jót semmiért.

Remélem, ezzel a cikkel megelégszenek Tóbiásék is.

—zab.

Polónyi megbukott.

Az igazságügyminiszter üzletei.

A kivándorlás és Grödelék.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 14.

A kabinet igazságügyminisztere még nem teljesítette ugyan a kötelességét, de rövid működésével rászolgált már arra, hogy a piros bársonyszékből távozzék. A közvéleménynek az az egyhangú fölzúdulása, amely multkori reakciós föl szólalása és a sajtószabadságot fojtogató álláspontja miatt támadt, meghozta egyedüli alkotmányos gyümölcsét: *Polónyi Géza megbukott*. Formailag ugyan még miniszter, de maga is annyira érzi elejtését liberális kabinetje részéről, hogy tegnap már nem is mert pártja érlekezletén a saját tárcája költségvetési tárgyalásán megjelenni.

Bukásának azonban reakciós érzületén és működésén kívül más oka is van, nevezetesen azok az *összeférhetlenségi üzletek*, amelyekről Polónyi, a miniszter nem tudta magát emancipálni Polónyitól, az ügyvédtől.

Polónyi üzletei.

A Nap tudósítója ma beszélgetést folytatott a kabinet egyik tagjához közelálló politikussal, aki *Polónyi Géza igazságügyminiszter helyzetét a következőkben ismertette:*

— *Polónyi sorsa már eldőlt, s ennek a kabinetnek már csak ideig-óráig lehet tagja.* Rendkívül nehéz lett volna a helyzete még ugyis, ha nem tör ki a sajtószabadság körül ez a kínos botrány és ha nem derül ki, hogy *Polónyi titokban a legsötétebb reakció és erőszak embere.* Távoznia kellett volna előbb-utóbb azért is, mert a kabinet két tagja: *Andrássy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf, továbbá Hadik János gróf államtitkár elejétől fogva gyanakodva és megbotránkozva látták Polónyi összeférhetlenségi üzleteit.* Ők látták annak a helyzetnek képtelenségét, hogy az igazságügyminiszter legbelső hivatali szobájából egy ügyvédi irodába közvetlen be lehessen lépni. *Andrássy és Apponyi tehát ugy sem tűrték volna ezt az állapotot és biztosan talált volna a két államférfiu módot arra, hogy kitegyék a szűret.*

Most azonban, hogy kiűtött a *Norddeutscher Lloyd* botránya és kiderült az, hogy *Polónyi ma is közvetlen összeköttetésben áll*

a szekely vidékeket tönkretesző Grödel-céggel; a helyzete menthetetlen.

Ezt az embert sajtó és parlament a legsúlyosabb vádakkal illették, fenyegetőzött is vele, hogy majd a pártértekezleten elbánik ő a pártfegyelmet sértő függetlenségi képviselőkkel. Nos, a pártértekezletet tegnap megtartották, de *Polónyi betegség ürügye alatt távolmaradt.* Ámde ahhoz elég egészséges volt, hogy *Eötvös Károlylyal együtt vacsorázzék a Margitszigeten.*

Mosakodás.

Polónyi Géza szócsové, a M. T. ma a következőket jelenti:

A Norddeutscher Lloyd ügyében *Az Ujság* által előre hirdetett okmányok ma két, részben semmitmondó, részben értelmetlen és mindenképen gazdátlan táviratban zsugorodtak össze. Hogy kitől eredhetnek a táviratok, az olyan kérdés, amely még „Az Ujság” szerkesztőségének sem biztosítja az abszolút lehetetlenségekkel és rosszakaratu föltevésekkel szemben a föltétlen immunitást, mert ami gazdátlan jószág, az mindenkire rá is fogható. Bizonyító erejük csak annyiban van, amennyiben kétségtelenné teszik, hogy a táviratokkal hivatalos visszaélés vagy misztifikáció történt, amely misztifikációnak maga „Az Ujság” lett az áldozata.

Az egyetlen szál, amelybe „Az Ujság” egyarált okmányok közlése után is belekapaszkodik, abból a körülményből áll, hogy *Polónyi Géza ügyvédi irodáját április 8-án Polónyi Dezső vette át.* Ez valóban tény. De hogy ebből a tényből kifolyólag az igazságügyminiszter „Az Ujság” támadásaitól megszabaduljon, úgy látszik csak egy módja van: ha eltűntáná ílánek az ügyvédeskedést és azt követelné tőle, hogy álljon be „Az Ujság” szerkesztőségébe fél fizetéses riporternek.

Az ügyvédek tiltakozása.

A budapesti ügyvédi kar számos tagja ma beadványt intézett *Szivák Imre,* az ügyvédi kamara elnökéhez, amelyben a kamarának erélyes állásfoglalását kéri *Polónyi Géza igazságügyminiszternek a sajtószabadságba ütköző rendeleteivel szemben.* A beadvány rendkívüli közgyűlésnek sürgős összehívását kéri, hogy a kamara a miniszter rendeletei tárgyában véleményt nyilvánítson. A közgyűlés összehívását kérő ívet ma *Eötvös Károly, Farkasházy Zsigmond, Lengyel Zoltán* és még nagyon sokan irták alá.

Vasutasok vacsorája.

(Ünnepelt föltisztviselők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 14.

A Máv. aradi tisztviselői ma este társasvacsorára gyűltek össze a Tóth-féle vendéglőben abból az alkalomból, hogy az aradi üzletvezetéség három közbecsülésben álló, rokonszenves föltisztviselője rangban emelkedett. A három ünnepelt föltisztviselő: *Fetter Géza* főfelügyelő, akit üzletvezető-helyettesé, *Steingassner Herman* és *Sziklay Artur* felügyelők, akiket osztályfőnökökké nevezett ki a kereskedelmi miniszter. A társasvacsorán *Stankovits Miklós* üzletvezetővel az élőkön, úgy a központból, mint a vonalról, valamint az *Acsev* részéről igen sokan vettek részt, úgy, hogy a megjelentek száma mintegy kétszázra tehető.

Az estélyen, amely igen lelkes hangulatban folyt le, számos felkösztöntő hangzott el. Talpraesett zajos tetszést arató pohárköszöntő-

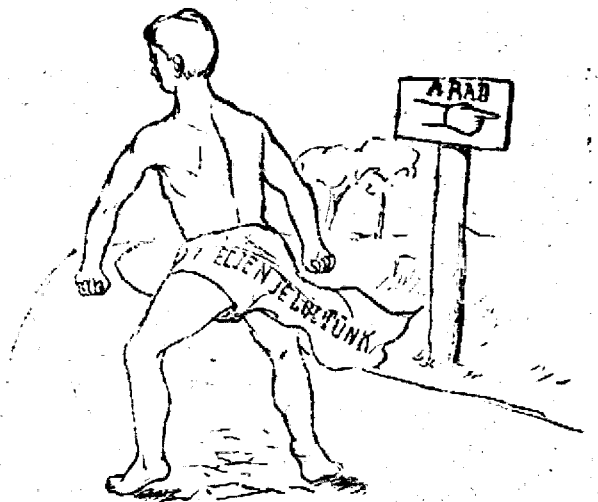
ket mondtak: *Szilágyi Mihály* ellenőr a központ nevében a három ünnepeltre, *Spiegel Sándor* osztálymérnök (Petrozsény) *Fetter Géza* helyettes üzletvezetőre, *Füredy Izsó* forgalmi főnök (Szolnok) *Steingassner Herman* osztályfőnökre, *Waller József* mérnök *Sziklay Artur* osztályfőnökre, *Boross Károly* főellenőr *Stankovits Miklós* üzletvezetőre *Stankovits Miklós* üzletvezető az ünnepeltre, *Szathmáry János* főfelügyelő (Acsev) szintén az ünnepeltre, *Banovits László* s. titkár a vendégekre és *Oláh Odön* ny. felügyelő az ünnepeltre.

Azonkívül még számos löszt hangzott el a késő éjjeli órákig, amikor a kartársi szeretetet sugárzó ünnepély véget ért.

Az est sikerét nagy mértékben növelte a *vasúti szövetség dalárdája,* amely számos szép dalt adott elő művészi készültséggel.

Választási mozgalmak.

— III. Választás után. —

A *jelölt* (miközben undorral, de mandátum, pénz és ruha nélkül, egy zászalóbol hevenyészett nadrágban hagyja el a közbizalom leartott tarlóját):

— ... Vasúti jegy Pestig 12 korona ... Talán az ellenjelöltem adna kölcsön egy váltóra? És ezt ők népjognak nevezik!

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Tündér Ilona,* színmű. Este: *A cigány,* népszínmű. Ujházi Ede vendégföltreptével.

Hétfő: Szabinnók elrablása, bohózat. (Zóna előadás.)

Kedd: Dorrit kisasszony, vígjáték. Hegedüs Gyula vendégföltreptével.

Szerda: Baccarat, színmű. Hegedüs Gyula vendégföltreptével.

Csütörtök: A zsába, bohózat. Hegedüs Gyula vendégföltreptével.

Péntek: Leányka, operett. Bemutató előadás.

Szombat: Leányka, operett.

Vasárnap: Leányka, operett.

* Ujházi Ede vendégjátéka. Egyik legkedvesebb szerepében, a *Pont-Biquet család* című ósdi vígjátékában ragyogtatta ma este Ujházi mester csodálatos művészetét. A közönség, amely ezuttal is megtöltötte a nézőteret, fáradhatatlan volt a mester ünneplésében, noha már többször látta Ujházitól ezt a ragyogó alakítást. A színészek is inkább őt bámulták, ahelyett, hogy játszottak volna. Ujházi vasárnap fejezi be vendégjátékát.

(*) Vasárnapi előadások. Vasárnap délután gyermek és népelőadásal *Tündér Ilona és Argilus királyfi* kerül színre. A látványos, ének és tánc számokkal tarkított tündérrege iránt igen nagy az érdeklődés. Este Ujházi mester föltreptével a *Cigány* kerül színre.

* Hegedüs Gyula vendégjátéka. A jövő színházi hét ismét igen érdekesnek ígérkezik. Hétfőn zónaelőadásban adják *A szabinnók elrablása* című bohózatot *Nyírási Antallal* a főszerepben. Azután *Hegedüs Gyula,* a Vígyszínház kitűnő

tagja vendégszerpel három estén át a *Derrit kisasszony*, *Baccarat* és *Zsába* című darabokban. A hét végén lesz a nagyhirű *Leányka* című operett bemutatója s a darabot háromszor egymásután adják.

Nyílt levél

Arad sz. kir. város választóihoz

A sok bizonytalanság s emberi gyarlóságok közepette végre is eljutottunk a befejezett tényhez, hogy Arad sz. kir. város képviselétől le kellett mondanom.

Ha van valaki, a kit ez a kényszerűség bántóan sújtott, az csak is én lehetek. Növelte lelkületemben a veszteségnek keserűségét az a körülmény is, hogy az országban nekem jutott három legtekintélyesebb választókerület mandátumai közül már csak egynek voltam birtokában.

Lehet, hogy rendes viszonyok között belenyugodtam volna a végzet eme szerencsés rendelkezésébe s ragaszkodtam volna a képviselőségemet biztosító aradi megbízólevélhez. Ámde az események által rohamosan kavarodó s naponkint változott helyzet — a melyet saját jóhiszemű emberi tévedésem is előidézett, — engem azon erkölcsi kötelezettség elé állított, hogy önértékes elhatározással le kellett vonnom e fonák helyzetnek reám nézve hátrányos és kegyetlen következményeit.

De erre nemcsak a saját jó hírnevem s gyanúsítást sem tűrő egyéni érzülettem indított, hanem inkább az a magasabb szempont, a melyet sohasem szabad eltévesztenem, a mikor szülővárosom erkölcsi érintettségéről is van szó. Ugyanis, ha én elég gyenge lettem volna is szembeszállni, a személyemet sújtó hátrányos következményekkel s a lefolyt izgalmas viszonyok közepette Arad képviselétét meg is tartom, ebben a gyengeségemben mindig üldözött volna lelkiismeretem vádja, hogy én helytelenül cselekedtem, a mit jóvá tenni sohasem lehet. Mert Arad jó hírnevének én is és mindenki tartozik azzal, hogy Arad népképviselői megbízatását ne viselje olyan ember, a kiről bárki is feltételezi, miszerint az a mandátum számításhoz, mellék érdekekből, vagy más jogosult tekintetek kijátszása folytán maradt kezén.

Ha eljárásom s emberi tévedésem okozta viszonyok bárkinék is kellemetlenséget okoztak, hát ezt nézzék el Arad polgárai annak az embernek, akinek életcélja ma is a régi és ma is az, hogy hazám és szülővárosomat ezután is önzetlenül, becsületesen szolgáljam.

Hogy a jövő miként intézi az én sorsomat, azt én nem tudom, de tudom azt, hogy Aradnak ezután is változatlan érzelmű hű fia s érdekéit mindig szíven viselő polgára maradok.

Az én érzelmeimet s Arad iránti mélyeséges ragaszkodásomat sohasem fogja befolyásolni az, vajjon az ország melyik kerületének leszek újból képviselője. Mert én mindig s minden körülmények között aradi vagyok s az is maradok.

Reám, tevékenységemre s lelkem igaz érzetére ezután is számíthat Arad minden polgára, akikkel a baráti összeköttetést s a szeretetnek éltető melegét nem fogom megszakasztani soha.

Szívem mélyéből köszönöm a velem eddig is éreztetett bizalmat, amelylyel hálatlanul visszaélni nem fogok soha.

Budapest, 1906. július 13.

Hazafias üdvözléssel
Barabás Béla

HIREK.

Barabás körül.

Arad, július 14

A három mandátumos képviselő mandátum nélkül maradt és most kemény harcot vív a főváros VII-ik kerületéért. Ebben a mandátum nélkül maradásban és az utána következett harcban érdekes momentum az, hogy milyen apróságok, milyen kicsinyesnek látszó dolgok játszanak bele egy képviselői megbízatás megszerzésébe.

Barabás Béla kirándult Kahlenbergbe s emiatt elkésett a lemondó levelével. Az elkésés különböző kommentárookra adott okot, melyek arra késztették Barabást, hogy lemondjon Aradról is és hogy újból fellépjen Budapesten. Csakhogy a budapesti választás esélyei kiszámíthatatlanok, mert Barabás Eötvös Károlyban méltó ellenjelöltre akadt. Az esetleg bekövetkező bukás tehát arra indította Barabás híveit, hogy az aradi választást lehetőleg olyan napra tűzessék ki, melyet a budapesti szavazástól hosszabb időköz választ el. Augusztus 2-ikára akarták kitűzteni a választást, vagyis hat nappal a budapesti képviselőküldés utánra. A központi választmány azonban másként határozott: a két választás egyazon napon lesz. Arad tehát, mint tartalékkerület, elveszett Barabásra nézve.

Budapesten pedig mind kétségszerűbb lesz a győzelem. *Eötvös Károly*, aki a Brunkala-Vásonkeőy ügyből kifolyólag husz esztendeje haragosa *Polónyi Gézá*nak, kibékült az igazságügyminiszterrel. Ha tette, bizonyára választási érdekből tette, tehát ennek a kibékülésnek is a kahlenbergi kirándulás az oka. Eötvös és Polónyi kibékülnek! Szenzációs esemény ez, hiszen *Károlyi Gábor* gróf emlékirataiban oldalakon keresztül festi a két férfi között levő, késhegyig menő ellenségeskedést. Eötvös, aki „feketelelkű és feketemáju embernek” nevezte Polónyit, ma elfeledi a multat. Nagyon csodálatos dolog ez. Csodálatosabb, mint az, hogy Polónyi is elfelejtette. U jól tud feledni.

A pesti mandátumért folytatott harc tehát kiszámíthatatlan. Barabás barátai tehát a megüresedett *nagykőrösi* kerületet akarták volna biztosítékul, tartaléklul megszerezni Arad volt képviselőjének. Alig jutott azonban ez a hír *Justh Gyula* elnöknek fülébe, — *Justh*, aki az elkésett levél kapcsán támadt nyilatkozatháboruban, mint ellenfél került össze Barabással, — makói pártjának elnökét, *Nagy Károly* református lelkész léptette fel Nagykőrösön. Es akit *Justh* felléptet, azt *Justh* támogatja is. *Kossuth Ferenc* pedig kijelentette, hogy ő semmi irányban nem foglal állást. Tartalék kerületnek tehát a nagykő-

rösi sem válik be. Budapest maradt az egyetlen helynek Barabás számára. Ott győznie kell, mert különben kimarad a Házból.

Es mindez, ennyi esemény, ennyi szenzáció, a politika vezető faktorainak megmozgatása, állásfoglalása: mindez egy semmisség miatt történik. A kahlenbergi kirándulás, egy kis kirándulás miatt . . .

— **A kiegyezés benyodalmi.** *Budapest-ről* táviratozzák: Beavatott forrásból jelentik, hogy a magyar kormány mindeddig nem kapott semmiféle értesítést, hogy mikor kezdődjenek a kiegyezési tárgyalások, noha *Beck* báró osztrák miniszterelnök annak idején azt mondta, hogy erre vonatkozólag e hónap 15-ig megadja a választ. Ha az osztrák miniszterelnök a Reichsrath tegnapi határozatának megfelelően a *surtaxera* vonatkozó törvényjavaslattal szoros összeköttetésben álló rendeletüket visszavonná, ezt a magyar kormány a *reciprocitás megsértésének* tekintend. Ebben a kérdésben különben *Lázár Pál* függetlenségi képviselő a képviselőház mai ülése alatt *Justh Gyula* elnöknek átadott egy indítványt, a melyet bejegyzett az indítványkönyvbe s amelyet a jövő hét valamelyik napján fog megindokolni.

— **Az aradvárosi adókielvitő bizottság** I. hó 16-án *hét óra* d. e. 9 órakor a városháza kisterme melletti szobában az 1905. évi III. oszt. ker. adókielvitési lajstrom 1585—1658. tételei alatt felsorolt szatócok 1905. évben három év tartalmára való érvénynyel megállapítandó III. oszt. ker. adóját tárgyalja. Mirel az érdekeltek azzal értesítettnek, hogy a jelzett tételeiszámok alatt felvett adókötelezettek névjegyzéke a tárgyalást megelőzőleg a tárgyalási terem ajtajára ki lesz függesztve. F. hó 17-én, *kedden* d. e. 9 órakor pedig a kielvitési lajstrom 1654—1729/a. tételei alatt felsorolt és még le nem tárgyalt szatócs üzletek, továbbá teher-, posta és sószállító és szemétkihordók 1905. évben három év tartamára való érvénynyel megállapítandó III. oszt. ker. adóját tárgyalja. Mirel az érdekeltek azzal értesítettnek, hogy a javaslat elleni kifogásaikat ezen bizottság előtt írásban vagy szóval e öadhatják.

— **A nemzetiségiek nem obstruálnak.** *Budapest-ről* táviratozzák: A kormány gondossága fölöslegesnek bizonyult, amennyiben öt órás képviselőházi ülésekre nem volt szükség. A költségvetési vita általános része, amelyet csak ma kezdtek meg, dél felé véget ért, sőt fél kettőkor már a kisebb tárcákat is letárgyalta a Ház. Mint-hogy a nemzetiségiek kijelentették, hogy csak a vallás- és közoktatásügyi tárca tárgyalásában vesznek részt, körülbelül bizonyosra vehető, hogy a képviselőházban a *jövő hét végére az egész költségvetést elintézik*. Egy újságíró megkérdezte ma *Polit Mihályt*, hogy nem állják-e útját a nemzetiségiek a költségvetés megszavazásának? *Polit* a következőképp válaszolt:

— *Igaz, mi nem akarjuk az országot ex-lexbe kergetni.* A vallás- és közoktatásügyi tárcánál fogunk csak többen szót kérni, hogy sérelmeinket előadjuk és hogy egyházi és iskolai követeléseinkre a miniszter és az ország figyelmét ráirányítsuk. *Obstrukcióra nem gondolunk.*

— **A lippal választás.** A lippal választási küzdelem rendkívül hevesnek ígérkezik. Ma Lippán jártak *Joannovich Sándor* alispán és *Jahabffy Pál* temesvári kir. ügyész, hogy vizá-

gálatot tartanak a függetlenségi pártnak azon följelentése alapján, amelyet az alkotmány-párt állítólagos visszaélései ellen tettek. A vizsgálat azonban semmi törvényteleniséget nem állapított meg. *Mártha* Sándor dr. román jelölt ma mondta el programbeszédét Lippán. Érdekében beszéltek még *Suciu* János dr. és *Pop* C. István orsz. képviselők.

— **Kaas Ivor nem lép fel.** *Kaas* Ivor báró, akivel elég hálátlanul bánt a koalíció, mert nem juttatott neki mandátumot, ma a következő nyilatkozatot teszi közzé: Tegnap éjjel érkeztem Beregből Budapestre és a lapokban ma reggel olvasom, hogy *Csáktornyan* képviselőjelöltnek felléptem és körülöttem programbeszédet fogok tartani. Nem tudok róla semmit. Senki se szóval, s leveleiben *Csáktornyáról* engem a jelöltség elfogadására fel nem szólított, senkivel *Csáktornyan* vagy bárhol jelöltetésem iránt nem érintkeztem, megbízást senkinek nem adtam. Nevemnek meghurcoltatását minden megüresedő kerületben, történjék bár jóakarattól, unom. *Manditumkereső vigécnek feltűnni nem akarok.* *Csáktornyan* fellépett gróf *Festetics* Pál ur, *Kossuth* Ferenc barátja és pártfogója, a csáktornyai uradalom tulajdonosának testvére, mint függetlenségi jelölt, akivel versenyezni nem kívánok. *Kaas* Ivor.

— **Dráma után — kibékülés.** A marosvásárhelyi dráma szereplői, *Oreskovits* Jenő rendőrkapitány és neje tegnap kibékültek egymással, mert a szomorú esetnek kölcsönös félreértés volt az oka. *Oreskovits* a mint főgyógyul, hosszabb szabadságra megy és nejével együtt elutazik Marosvásárhelyről. *Fülöp* hadnagy még fogva van. *Fülöp* hadnagy egy újságrónak kijelentette, hogy nyugodtan megvárja a hadbíróság ítéletét, mely, szerinte, ártatlansága tudatában pár heti szabafogság, legrosszabb esetben pedig áthelyezés lehet. Amint ma táviratozzák Marosvásárhelyről, *Oreskovitsné* ma délelőtt becsületsértésért és rágalmazásért az összes marosvásárhelyi lapok ellen *sajtópórt indított.*

— **A Lengyel-Bonitz affér.** *Budapest*-ről sürgönyzik: A sajtobotrány ügyében tudvalevőleg *Lengyel* Zoltán orsz. képviselő és *Bonitz* Ferenc sajtótudósító között lovagias ügy keletkezett. Az affért ma békés uton elintézték, amennyiben *Bonitz* a feltételes sértésért bocsánatot kért.

— **A cár és a tisztjei.** *Pétervár*-ról sürgönyzik: Komolyan kezdenek félni palotaforradalomtól. Tiszti körökben nagyon rossz vért szül a cárnak a *Preobreszenszki*-ezreddel szemben tanúsított viselkedése. Az ezred parancsnoka közvetlenül a zendülés után elment a cárhoz, aki nagyon kegyesen fogadta, sőt vigasztalta ezekkel a szavakkal:

— Nyugodjék meg, majd minden jó lesz.

A cár ezeket a jóindulatu szavakat abban a pillanatban mondta, amikor az ezredparancsnok kirekesztéséről szóló rendeletet már aláírta. A hadgyminiszteriumban a legnagyobb az izgatottság a lázongó csapatokról a birodalom minden részéből érkező riasztó hírek miatt. *Moszkvá*-ban és *Orenburg*-ban már oly mértéket öltött a csapatok lázongása, hogy a katonai hatóságok már nem is rendelkeznek elegendő lojális csapatokkal a lázongó katonák fékentartására. *Moszkvá*-ban állandóan fogvatartanak három ezredet, amelyek föl akarnak lázadni. *Sebaztopol*-ban *Kovalev* rendőrfőnököt ma reggel az utcán több revolverlövessel agyonlőtték. A merénylő elmenekült. *Varsó*-ban *Seikowszki* tábornok, a haditörvénytörő egyik

tagja ellen ma szintén merényletet követtek el. A tábornok sértetlen maradt, nejét azonban két revolverlövés érte.

— **Rembrandt emléke.** *Amsterdamból* jelenti egy távirat: *Rembrandt* születésének 300 ik évfordulója alkalmából rendezett ünnepek ma vették kezdetüket az itteni egyetemen rendezett ünnepséggel. Több tudóst az egyetem díszdoktorává avatták. *Deb Dutt* rektor és *Siz* tanár az új doktoroknak a *Rembrandt*-kutatók terén elért sikereit méltatták.

— **Házasságok.** *Seidner* Sándor, a *Seldner* Bernát és fia perzsoval nagykereskedő cég tagja, július hó 15-én, vasárnap déli 12 órakor tartja esküdjét az aradi izr. tempomban *Mittler* Irén kísássonnyal, *Mittler* Izidor dr. előkelő aradi ügyvéd bájos leányával.

Tóth Béla ma házasságot kötött *Meizner* Mariska urhölgygyel *Aradon*. Tanúk voltak a menyasszony részéről: *Péterffy* Antal ügyvéd, a vőlegény részéről *Borlodán* György járásbírósnál tisztvisele.

— **Prohaska operaénekes ügye.** A raxenthall gyilkosság főszereplőjének, *Zeller* Friderikának vőlegénye, *Prohaska* József operasénekes még mindig fogva van a gráci országos törvénytörő fogházában. A letartóztatásra a szökés gyanúja s több apró csalásokért ellene benyújtott panaszszóval állították okot. Jellemzők *Prohaskára* azok az adatok, a melyek most egy hamburgi saobalány révén jutottak nyilvánosságra. *Prohaska* ugyanis 1904 ben *Hamburgban* való tartózkodása alkalmával a szállodában — a hol lakott — ösmerekséget kötött az egyik szobalánnyal s azon ürügy alatt, hogy feleségül fogja venni, kétezer márká készpénzt és egy aranyórát csalt ki a leánytól. A leány dacára annak, hogy *Prohaska* a pénz átvétele után elutazott *Hamburgból*, bizott benne. *Prohaska* több levelet írt a leánynak. Legutolsó levelében, amely május 1-ről kelt, arra kéri a leányt: ne haragudjon rá, mert igaz ugyan, hogy nem veheti el, mert a szíve már másé, de az adósságot rövidesen meg fogja fizetni. Most egy nagyobb szabású koncertre indulok — írja többek között — s ennek jövedelméből megtérítetek mindent az utolsó krajcárig. A fogságban levő *Prohaska* letartóztatása ellen fellebbezésrel élt. Mint egy gráci távirat jelenti, az országos törvénytörő a fogvatartás ellen beadott fellebbezést elutasította.

— **Eső és jég** A hosszantartó szárazság után ma végre felhők borították az égboltozatos és déiben, bár rövid időre, megeredt az eső. A városban elszórtan jég is esett, amely *Arad* környékén, *Simánd* és *Uvács* közelében károkat is okozott. A délvidék több pontjáról is kaptunk táviratokat, amelyek felhőszakadásról és zivatarokról számolnak be. Ezek az alábbiak:

Szekszárd: Ma reggel egy óráig tartó felhőszakadás volt. Több helyen leütött a villám. Egy ház kigyuladt és leégett. A városon keresztül húzó Séd patak kiöntött és a mélyebben fekvő házakba hatolt.

Baja: Itt mintegy félóra hosszantartó felhőszakadás volt, amely a köveszet 18 utcában felszakította. Számtalan lakásba behatolt a víz. Az utcák víz alatt állanak.

Barcs: Ma reggel erős orkányszerű vihar vonult a városon végig nagy záporosóval és jéggel, mely a learatott gabonában kárt okozott.

Zágráb: Tegnap este 10 órakor *Zágráb* és *Horvátország* nagy része felett, óriási zivatar vonult végig. A zivatar néhány perc múlva megérintett egy óra után azonban újult erővel kitért. Több házba becsapott a villám. A zivatar a vetésekben nagy károkat okozott.

— **Huszonhat pályázó.** A *Bíró* Dániel lemondásával megüresedett városi építési felügyelői állásra hirdetett pályázat holnap déiben jár le. Ma estig huszonhat pályázó adta be kérvé-

nyét. A pályázók között csupán két aradi van. Névsoruk a következő: *Vizváry* Ernő, *Bodroghy* János, *Borsos* Sándor, *Bier* Mihály, *Sipon* Sándor, *Török* Lajos, *Gál* Pál, *Mährhun* István, *Bidló* Antal, *Tietz* Reinhardt, *Szerencsy* Géza, *Gradinger* József, *Fried* Albert, *Wirth* Mihály, *Leongmár* József, *Völgyi* Dezső, *Sztrakovits* Vilmos, *Viber* János, *Stahl* Ferenc, *Kutny* Ignác, *Méző* József, *Hainek* Gyula, *Radóczy* László, *Keczeli* Mihály, *Macso* József, *Takács* István és ifj. *Kállai* Nándor.

— **A hunyadmegyei főispán beiktatása.** *Dé- vá* ról táviratozzák: Hunyadmegye mai közgyűlésén iktatta be nagy ünnepélyességgel *Bornemissza* Lipót báró főispánt. A közgyűlésen *Bontescu* Viktor dr. a románok nevében bizalmatlanságát fejezte ki az új főispánnal szemben. A közgyűlés óriási zajjal fogadta a román beszédet és majdnem tetelgességre került a sor.

— **Családi botrány a cári udvarban.** *Pétervár* ról írják: Több jel azt mutatja, hogy a cári udvarban családi botrány van készülöben. Az orosz uralkodók és nagyhercegek ugyanis tudvalevően nem szoktak mintaszerű erköcsi életet élni, s számos törvénytelen gyermekük közül sokan igen nagy állásban vannak. Egy idő óta híre jár, hogy *I. Sándor* cár annak idején titkos házasságot kötött, s több törvényes gyermeket hagyott hátra, kik igen alacsony sorban élnek és nem is tudnak fejedelmi származásukról. Irások is vannak erről az udvari leveltárban, felszólasok is történtek a gyermekek részéről, a cár parancsára azonban elutasították a követelődőket. Most nemrég egy paraszember fordult *Durnovo* belügyminiszterhez hasonló dologban. A paraszt, aki a támbovi kormányzóságban lakik, negyvenezer rubel hallgatósi díjat kér, különben nyilvánosságra hozza, hogy a faluban *I. Sándornak* fia él paraszti sorban. Mi történt a paraszttal, nem tudni, az eset azonban nagyjelentőségű és a cár családjára veszedelmes lehet. Egy cári utód, akit mint paraszt nevelkedett föl, olyan nagy vonzerővel lenne az egész orosz népre, hogy érette elkergetnék *Miklóst* egész családjával együtt. Még akkor is, ha nem igazi fejedelmi vér, csak a forradalmi szervezet mondja annak.

— **Aradi találmány.** Több évi kísérletezés után *Bittenbinder* Konrad kalaposmester és *Mihályi* Gyula aradi lakosok olyan újítást találtak föl, amely a tisztaság, főleg pedig az egészség szempontjából nagyjelentőségű. A kalapoknál használatban levő, úgynevezett izzadságvédő és a kalapszalagot olyan készülékkel látták el, amely lehetővé teszi a bőrszalag, valamint a külső szalag fölcserélését. A feltalálók most azal a kérelemmel fordulnak a közönség vagyonszósabb részéhez, hogy részesítsék őket anyagi támogatásban.

— **A fürdőkhöl.** *Siófokon* július hó 8-dikáig 2921 fürdővendég fordult meg.

— **Adomány a Czárán-emlékre.** Az *Aradi Turista Egyesület* pénztárához újabban *váradi Török* Gyulaól Déznáról 100 korona és *Andrányi* Károlytól 50 korona adomány érkezett a tervbevett Czárán emlékművek alapja javára. Az eddig befolyt adományok összege 664 korona. A nemeslelkű adományokért köszönetét fejezi ki az emlékbizottság elnöksége.

— **Hármas ikrek.** Szabadkán egy *Vidkovic* Andrásné nevű asszony a minap három egészséges ikergyermeket szült. A múlt évben két ikergyermeknek adott életet, azt megelőzően pedig három gyermeke született. Összesen tehát háromszor volt anyai öröme és mégis nyolc gyermeke van.

— **Életmentő urleány.** Izgalmas jelenet történt *Szegeden* a *Naschitz*-féle tiszai uszodában. Egy éltesebb siket-néma asszony, aki a jelekből ítélve nem tud uszni, az uszónak szánt vízterületre merészkedett. Alig lubickolt a víz-

ben néhány pillanatra, hirtelen elmerült, majd ismét fölbukkant és kétségbeesetten kapkodott, de újra eltűnt a habok között. Már mindenki azt hitte, hogy a szerencsétlen nő menthetetlenül odaveszett, amikor a fürdőzők közül egy bájos fiatal leánya, *Halmi Margit* gyorsan a fuldokló után ugrott és élete kockáztatásával kimentette a vízből. A fürdő nagyszámu közönsége lélekzet visszafojtva leste a leánya hőstettét és megéljenezte, amikor a fuldoklót a partra segítette.

— **Csaló huszárhadnagy.** *Bécsből* táviratozzák, hogy Währingben tegnap elfogták borboldyal *Gebhardt* Jenő volt huszárhadnagyot, aki hamisított zálogjegyeket adott el, az alatt az ürügy alatt, hogy nővére beteg és orvosságra kell neki a pénz. A csalásokat egyenruhában követte el. Lakásán házkutatást tartottak, amely alkalommal egész sereg kitűnően hamisított zálogjegyet találtak nála. *Gebhardt* Jenő igen előkelő soproni család gyermeke. Atyja néhány esztendővel ezelőtt polgármestere volt a városnak, a soproni építobank összeomlása azonban neki is állásába került. Mint a bank igazgatósági tagját vétkes bukás miatt pörbefogták s érzékeny pénzbüntetésre ítélték. *Gebhardt* Jenő a soproni 9. huszárezred hadnagya volt, de piszkos adósságai miatt le kellett mondania rangjáról.

— **A pécsi sikkasztás.** *Pécs-ről* jelentik: A sikkasztás miatt letartóztatott *Ludwig* Károly vagyona ellen elrendelt bűnügyi zárlat fogantatása véget ért. A zárlat alá vett ingó és ingatlan dolgok összes értéke 82.000 koronára rug. Ezzel szemben a tartozás kerekösszegben 220.000 korona. *Ludwig* Károly és neje, valamint *Ludwig* Ferenc dr. és neje vagyona ellen a *Pécsi Takarékpénztár* tudvalevőleg csődöt kért. A csőd tárgyaását hétfőre tűzte ki a törvényszék, de mivel az egyezkedési tárgyalások még mindig folynak, a tárgyalást még nem tartották meg. Az előzetes letartóztatás miatt *Ludwig* Károly felebbezett s a felebbezés folytán a vádtanács tegnap úgy rendelkezett, hogy *Ludwig* szabadiábra helyezendő. *Ludwig* délután hagyta el az ügyészégi fogházat.

— **A száguldó halál.** *Budapestről* jelentik: A rendőrség ugyszólván teljesen tehetetlen az autobilvezetők rakoncátlankodásával szemben, akik annál nagyobb gyönyörűséget találnak mesterségükben, minél örültebb iramodással szelik keresztül-kasul az utcákat. A sarkokon álló rendőrök a benzín füstjétől a gépkocsikra erősített számokat gyakran nem is látják és így egész sereg embert tehetnek egész életükre nyomorékká, anélkül, hogy ez t megakolnának. Ma reggel az Aréna uton és Damjanich-utca sarkán egy szegény öreg embert, *Mencs* Ferenc ötvenhat esztendő nap számot ütött el egy gépkocsi. A kerekek a boldogtalan ember mellkasán mentek keresztül s összezsúrták a bordáit. Az autobil vezetője ügyet sem vett az úca porában fekvő áldozatára, hanem örült iramodással elmenekült. Az elgázolt öreg ember köré hamarosan óriási embertömeg csoportosult, amely bizonyosan megíncselte volna a soffort, ha véletlenül a kezét közé kapja. A súlyosan sebesült munkáshoz elbivták a mentőket, akik bevitték a Rókus kórházba. A gépkocsi tulajdonosa eddig még nem érdeklődött az áldozat állapota iránt. A rendőrség szűres körű nyomozást indított a gondatlan soffőr kézrekerítésére.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telekkönyvében a következő birtokváltásokat jegyezték be: Merit *Felix* és tulajdonos társai eladják az aradi 6344. sz. tjkvben felvett *Knezech* Károly-utca 4. sz. házat 5700 koronáért *Kornett* Péter és neje *Fürst* Erzsébet Lujának. — *Avarfy* Károly és *Avarfy* Ferenc eladják az aradi 305. sz. tjkvben felvett *Ferenc* tér 3. sz. házat 24000 koronáért *Aradvármegye* közönségének. — *Krebsz* Gyula és neje *Mártini* Erzsébet eladják az aradi 960. sz. tjkvben felvett *Szt Pál* utca 12 számú házat 16000 koronáért *Hirschmann* Albertnek. — Az aradi Elef Takarékpénztár eladja az aradi 4189. sz. tjkvben felvett *Ferdinánd-utca* 1. sz. házat 56300 koronáért *Steiner* Józsefnek.

— **Csak jó áru kapható** *Hegedüs* Gyula kefe, pipere, illatszerek és fodrasztási cikkek kereskedésében *Arad*, *Andrássy* tér 15. Valódi francia és angol illatszerek, hölgyporok, körömápsiolá szerek, manicure garnitúrák, francia különlegességek és mindennemű gummiárúk nagy választékban. 212

— **Szolid és divatos selyem és bársony szövetek** gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunk 16. oldalán *Schweitzer & Co. Luzern* (*Schweitz*) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— **Szaj és fogápolás.** A szaj és fogápolásához a legjobban ajánlható a „*Kaiser Borax*”; mert szagtalan, erősíti a foghúst, eltávolítja a szájban maradt ételmaradékot, mert rothadást idézhet elő, megszabadít a kellemetlen szagtól és kellemes, üde lélegzést okoz.

— **Bolhák, svábok, poloskák** legbiztosabb pusztító szere *Vojtek* és *Weisz*nél *Aradon*. 112

A szellemek kincse.

(Egy battonyai özvegy kalandja.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, július 14

Még a 13-ik században kimondotta *Könyves* Kálmán bölcs királyunk, hogy boszorkányok nincsenek. Ma a 20-ik században is találkoznak azért babonás emberek, akik holmi boszorkányok, szellemek létezésében hisznek. Akadnak szőlőhámos, csaló alakok, akik az ily könnyen hívőket kihasználják, kizsákmányolják. Különösen a szellemek útján nyerendő kincs reménye csábít és visz sok embert a romlásba. *Özv. Nénád* *Andrásné* battonyai asszony is ennek tulajdoníthatja, hogy most 410 koronáját kell siratnia, az esetről a következő tudósítás számol be:

Özvegy Nénád *Andrásné* battonyai asszonynak nemrég halt meg a férje. Az özvegy vagyoniilag meg lehetett sorsával elégedve, de úgy látszik, hogy a kincsszomj ösztönözte. — Egyik cigányasszony a másikkal adta át a kilincset *Nénádné* házában, akik mind kincset, igen sok pénzt ígértek az özvegynak. Ez év februárjának egyik ködös estéjén történt, hogy *Nénádné*hez beállított egy 40—45 éves forma cigányasszony, aki *Bálint* *Jullannának* mondta magát. Nagy bőbeszédűséggel előadta azután, hogy ötlet *Paucsováról*, ahová való, a szellemek küldték egyenszt ide *Nénádné*hez, hogy ennek egy nagy titkot eláruljon.

Nagy áhitattal halgatta a cigányasszony meséjét a szellemekről, azoknak jótéteményeiről, míg végre elérkezett arra a pontra, ahol *Nénádné* tágra nyílt fülekkal hallotta, hogy *Nénádné*nek is van egy jó szelleme, aki hajlandó neki a boldogság útját megmutatni és a kincses tárházat kinyitni. De előbb esküdjék meg *Nénádné* és szolgálója, hogy amit látnak és hallanak, abból tüzes harapófogóval sem vesznek ki belőlük semmit. *Nénádné* rögtön kész volt az esküre és szolgálóját is megesküdtette.

Mikor ezen is tulvoltak, a cigányasszony leveztelte őket a pincébe és ott egy jó darabig, keresgélt, majd egy égő gyertyát a földbe szurt le és azt többzör körüláncolva, holmi kísérteties nyelven (értse cigányul) valamit mormogott a fogal közt. Majd felvette a gyertyát és ismét keresgélt, míg végre megállapodott egy helyen, ott, hol előbb a gyertyát leszurta és ott egy rossz biccsakkal felbökött egy darab földet, minek nyomán 3 darab valódi arany gurult elő, ezt követte egy régi ezüst márvás huszas.

Ekkor a cigányasszony felhívta őket a szobába és ott feltárta nekik a szellemek titkát, hogy a kincset oda néhai *Nénád* ásta el, hogy ott sok, nagyon sok kincs van elrejtve, de hát ma még a szellemek rajta ülnek, mert az egész csak holnap engedik át, de előbb a háznál levő összes papírpénzt a szellemeknek kell áldozatul hozni, adja át tehát *Nénádné* az összes bankóit és ő majd elviszi a szellemeknek, de hogy azt ne higgyék, hogy ő közönséges csaló, adjon mellé egy férfiscalédet, a ki őt a szellemek közé kísérje. *Nénádné* a látottak és hallottaktól elkápráztatva, átadta összes pénzét, 410 koronát.

A cigányasszony még ott maradt egy jó ideig *Nénádné*nél és úgy hajnal felé *Nénádné* bérese társaságában eltávozott. Egyenest a vasuti indóházhoz mentek és ott felültek a szegedi motorosra. Szegedre érve, azt kérdezte a bérestől, hogy van-e pénze a tovább utazásra mert a szellemekhez még utazni kellene, de neki már nincs pénze, persze a béresnek sem volt. Nagynehezen került a cigányasszony zsebében a 410 koronából annyi, hogy a bérest vissza küldje Battonyára.

Odahaza *Nénádné* jó ideig nem mert szólni, hanem várta vissza a cigányasszonyt. Várta egész a mult hét végéig és miután megunta a várakozást, elmondta az esetet a hatóságnak. Ez rögtön látta, hogy *Nénádné* egy furfangos csalásnak lett áldozata, most tehát keresi a csaló cigányasszonyt, de még eddig teljesen eredménytelenül.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki levelezőinket felkérjük, hogy az aradai és cséplési eredményekről beaurunket gyorsan és kimerítően tudósítsanak.

A líppal választás. Ilyen támadó közleményeket névtelenül nem közölhetünk, mert a be-küldő a cikkben foglaltakért felelősséggel tartozik. P. G. (Fegyvernek.) Rendőrségédítisztte *Török* *Lajost* nevezte ki a főispán.

K. E. Minden kérdésére megadja a felvilágosítást *Sági* *Henrik*, az aradi kivándorlási megbízott. (Foncier biztosító intézet.)

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 14. —

Magyar csőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban 115—116 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 118—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 122—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 124—126 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban 118—120 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban 120—122 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 124—127 fillérig.

Sertélszám: Július 7. napján volt készlet 58.270 darab, július 8. napján félhajtattott —23 darab, július 8. napján elszállított 828 darab, július 9. napján maradt készlet 57.467 darab.

A készlet sertésüzlet irányzata: Élénkebb.

Elfogad a magas építés körébe tartozó és mindennemű

irodai munkálatot, um. tervek, tervezetek, költségjegyzékek elkészítését, művezetés, elszámolás, felülvizsgálat végzését.

Építészeti és mérnöki ügyekben felvilágosítással szolgál.

Vázlatterveket díjmentesen küld.

NIGA JÁNOS

műépítész irodája

ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 1. SZ.

(a városkázsal szemben.)

CSARNOK.

Aranyhalak.

Irta: Szini Gyula.

A frazensfestei völgyben három óra hosszalig kellett a müncheni vonatra várnom. A fehér, lilomátsza uton, hallgatag és virágszagu tirol házak, möröngő és komor köszöntek közt átsétáltam Oberaubá. Egy vonat éles és gyors füttyökkel, hosszú, lomha füstgomolylyal szelelte át a völgyet, aztán csendes lett minden, a zajt, a füstöt mohón nyelt el a havasi levegő és én egy széles, zugó hegyi patak mellett, világtól elhagyatva, fejbámultam a havasi tetőkre, amelyek félelmetesen torlaszkodtak Olaszország felé.

A csönd áhitatosan a lelkemre szállt, a csodálatos frazensfestei nyugalom, amely három hangos szivverésű ország határpontján hallgatag, magános és visszhangos maradt. És míg a kavicsokon szökdelő habokat nézegettem, lassankint elvesztettem minden közömet a világhoz. Mintha egy óriási kőkatlan mélyén egyetlen, otfoledett ember volnék, kezdtem barátokozni a szomszédalmmal, a megkövesült havas-félistenekkel és a közuhatag szeszélyes alakjaival; a hegyoldalt ugyanis dulakodó törzsek, kapkodó és csapkodó karok, göröcsően meredő nyakak, egy emberi küzdelem megkövesült drámai mozdulatait borították.

És itt jutott eszembe egy régi történet, amelyet valaha hallottam, olvastam vagy álmodtam. Egy része Franzensfestében maradt, amire pedig még emlékszem, csak váza a réginek. A legszebb történetek legszebb részleteit elfelejti az ember.

Egy csöndes, áhitatos és német kisvárosban — talán épp Tirolban — élt egy fiatal leány.

Tisztes, józan, akit hófehérre mosott függönyök védtek meg a kíváncsiság és a bűn ellen. Az ablakában szemérmes és gyöngéd virágok vigyáztak, amelyek nem tűrték az éles és kerítő pillantásokat. A fiatalság, amely az ablak alatt elsétált, csak annyit tudott, hogy odabenn egy szép, tiszta és szőke leány lakik, akit minden értelmes és jó ember örömmel vihet az oltár elé. Hogy kié lesz, találgatták, remélgették és kémielték, mikor vasárnap déli-éltőnként megjelent a misén, mosolyogva, tartózkodón, szűziesen.

Hildegardnak hívták, talán. Kissé sápadt volt, mert a szigorú nevelés a négy fal közé zárta. Lshet, hogy mikor egyedül volt a kis, bizalmas és rozmarinszagu szobában, sokat ábrándozott. Nagy és tiszta csönd uralkodott ebben a szobában, mert a kis aranyhalak, amelyek az üvegmedencében uszkáltak, nem sok vizet zavartak.

A kisvárosban aquáriumnak nevezték ezt a medencét, amelynek a keretét kagylóval voltak kirakva, a fenekére tarka kövecsek voltak szórva; minden szalonban ott volt és minden hajadonleány kenyérmorzsával etette benne a finom kis halakat.

Hildegard szenvedélyesen gondoskodott róluk, mint ahogy nagyon fiatal leányok, akikben a szeretet csirázni kezd, egész szívével becézgetik érzéketlen kis bábujokat. A halaknak pedig egyenesen érző lelkük és okos cselekedetek voltak.

Egyszer feltűnt Hildegardnak, hogy az aranyhalak mind egy csomóba gyülekeznek, mintha kerülnék a medence egy helyét. Talán skorpió, vagy más veszedelmes állatocskák kerültek véletlenül a kavics közé?

Hildegard csak kavicsokat látott, bárhogy piszkált is ott a hálócska szárával. Egyszer csak egy kövecske valami salátságosan puha mozdulattal siklott el a többi felett. Halovány piros színe volt, feltűnt a többi közt és amikor Hildegard alaposabban szemügyre vette, látta, hogy szív az alakja.

Vajon v halak megijedtek a különös színetől és formájától? . . . Hildegard a hálócska szárával a többi közé keverte a szivalaku kavicsot, hogy a halak ne lássák és ne féljenek tőle.

Másnap a víz színén két kis aranyhal uszott, egészen az oldalán. Az éjjel elpusztultak. Hildegard ügyet sem vetett az esetre, de másnap már három aranyhal uszott élettelenül az aquárium színén. Ez gondolkozóba ejtette. Harmadnapra már összesen tizenkét halottja volt a medencének.

Vajon az a kavics? A hálócska szárával kipríszkálta a szivalaku kövecskét, amely szinte bujkált és alig lehetett kifogni. Az asztalra tette és sokáig nézegette.

Sápadtabb volt, mint mikor először látta, de tisztábban látszott az erezete, amely olyan volt, mint egy igazi szív és valósággal megcsalta a szemet.

Hildegard kiöntötte a régi vizet a medencéből, frissel töltötte meg és látta, hogy a halcskák megint vígan uszkálnak az egész medencén keresztül.

Amikor hátrafordult, egy pillanatra úgy rémlett előtte, mintha a kis köszív megmozdult volna. Ugy megijedt, hogy kiszaladt a szobából.

Valakinek el szeretne volna mondani, hogy mit látott, de nem merté. Tudta, hogy ugy is kinevetnék miatta. És elvégre maga sem hitt az egészben, oly nevelésesnek találta.

Bátran visszament a szobába, ránevetett a kis köszívre, de nem mert hátat fordítani neki. Boszankodott e miatt és csak azért is megpróbálta, hogy hátat mutasson feléje. Ekkor valami halk és mély sóhajt hallott, megijedt és újra kiszaladt a szobából. De megint nem mert szólni senkinek. Borzasztó az, amikor egy fiatal leánynak el kell titkolnia azt, ami a szívet leginkább bántja.

Hildegard remegett és elhatározta, hogy maga fog véget vetni sajátságos képzetének, amely szinte vascavarjaiba szorította az agyát. Újra bement a szobába, zsebkezdőjébe rejtette a kis köszívet, az udvarra vitte, ahol a szemétre akarta dobni.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Julius 14 —

Fehér Kereszt szálloda. Lendvai Sándor vezértitkár Temesvár. — Podrocsek Béla m. kir. erdész Mármarosziget. — Barabás László titkár Szirák. — Miskolczy Imre dr. nyug. min. tanácsos Vönöck. — Bolyos Mátyás földbirtokos M.-Pécska. — Balog Albin dr. orvos P. Ladány. — Both Gyula os. és kir. százados és neje Nagyszeben. — Székely Vilmos könyvelő Vasbóth. — Bodnár János v. m. kir. állatorvos Nagykikinda. — Leachák Antal táv. főtiszt és neje Nyiregyháza. — Terény János főmérnök Kudga. — Andrassy István állomásfőnök P. Ladány. — Engel Sándor ügyvédjelölt Szeged. — Leipnicker Manó hivatalnok Makó. — Domán László hivatalnok Makó. — Barti Károly uradalmi felügyelő Bánlak. — Váradi Károly főhadnagy és neje Békéscsaba. — Serák Károly tisztartó Lengyel. — Sajtó Ilona hivatalnoknő Budapest. — Erdősi József utazó Budapest. — Sebestyén Aladár hivatalnok Budapest. — Kis Antal birtokos Nagyvár. — Pollák Ignác utazó Bécs. — Sebestyén Aladár hivatalnok Temesvár. — Kotzó Antal magánzó Déva. — Vecsernyés Illés birtokos Kecskemét. — Pokorny Ferenc utazó Bécs. — Kelemen Ferenc magánzó Temesvár. — Klein Aladár kereskedő Igló. — Hevesi Kálmán dr. Debrecen — Klein Izso kereskedő Makó. — Grosz József dr. Zimony. — Papp Vilmos erdőmester Stáyerlak. — Miskolci Antal magánzó Miskolc. — Keresztes József Oravica. — Hevesi Árpád birtokos Kassa. — Papp Ferenc utazó Miskolc. — Tenner Alfréd utazó Temesvár. — Emánuel Károly utazó Bécs. — Geiringer Ignác utazó Bécs. — Heisler Endre utazó Bécs. — Glück Henrik utazó Budapest. — Blumenfeld Gusztáv utazó Budapest. — Lemberger Lajos utazó Buda-

pest. — Müller N. főmérnök Budapest. — Schwarz Zsigmond utazó Bécs. — Schwarzenberg M. utazó és neje Bécs. — Schuller Frigyes utazó Budapest. — Lickon Károly utazó Innsbruck. — Reinhold L. kereskedő és Renhold Róza Berlin.

Központi szálloda. Lészai József hivatalnok Brassó. — Keresztes Lajos jegyző Caermő. — Kápolnai P. Ödön gazd. egy. titkár Veszprém. — Regdon Sándor műépítész Szeged. — Plausich Aladár dr. közjegyző Nagylak. — Lange Pál főerdész Budapest. — Fixner Armin utazó Temesvár. — Mart Ferenc gyáros és családja Budapest. — Nemes Lajos magánzó Budapest. — Spiegel Sándor mérnök Petrosény. — Seidner Miklós birtokos Soborsin. — Terényi Gyula mérnök Gyulafehérvár. — Shohari Károly utazó Bécs. — Skutecky Lajos mérnök Piski. — Neubauer Henrik mérnök Bécs. — Szőlősy Rezső magánzó Budapest. — Boskovits Imre utazó Budapest. — Reiser Artur utazó Gyula. — Weinberger Jenő utazó Budapest.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 14

Amerika $\frac{1}{4}$ olcsóbb. Kinálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 20,000 métermázsa buza 5-7 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.71—7.72
Áprillisi buza 1907-re	8.—8.01
Rosa októberre	6.51—6.52
Tengeri júliusra	6.10—6.11
Új tengeri 1907-re	5.48—5.49
Zab októberre	6.58—6.59

Zárkelt 6 órakor:

Buza októberre	7.67—7.68
Áprillisi buza 1907-re	7.96—7.97
Rosa októberre	6.50—6.51
Tengeri júliusra	6.12—6.13
Új tengeri 1907-re	5.44—5.45
Zab októberre	6.57—6.58

Irányzat szállár.

Zárkelt 6 órakor:

Oszták hitelrészvény	669.50
Magyar hitelrészvény	807.50
Lezámitóbank részvény	515.50
Rima-Murányi vasút részvény	572.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	674.75
Közuti vasút	582.—
Városi villamos vasút részvény	318.50
Erssébet szanatórium sorsjegy pénzben	8.50
Erssébet szanatórium sorsjegy árúbaan	9.50

Nyári színház.

Vasárnap, 1906. évi július hó 15 én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél helyárrakkal:

Aranyhajú Tündér Ilona.

Tündérrége 7 képben, énekekkel és tánccal. Irta: Feld M.

SZEMÉLYEK:

A király	Várnai Jenő	A jós	Palóczy Pál.
A királyné	Banáthiné.	Tündér Ilona	Biró Irén.
Zoltán	Beregi S.	A boszorkány	Benkőné P.
István	Delli Lajos.	Bolond Istók	Faludi K.
Argyllus	Kőrösey Juci.	A vörös ördög	Kulcsár L.
A miniszter	Borbély S.	Bab, törpe	Benkő Gizl.

Kezdeté délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendez helyárrakkal:

UJHÁZI EDE mint vendég:

A cigány.

Eredeti népszínmű dalokkal és táncszal, 3 felvonásban. Irta: Szigligeti Ede. Zenéjét szerző: Bognár Ignác.

SZEMÉLYEK:

Várszegi	Delli Lajos.	Zsiga, cigány	Ujházi Ede.
Kurta	Várnai Jenő.	Peti, fia	Beregi S.
Gyuri, őcsese	Hunyadi J.	Rózsai, leánya	Kápolnai J.
Márton gazda	Szathmári A.	Ferke, hajdu	Faludi K.
Rebeka, neje	Benkőné P.	Kiabiró	Kulcsár L.
Evi, leánya	Zsizi Margit.	Sári	Molnár L.

Kezdeté este 8 órakor.

HACK ENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utcza 4. szám.

NAPIREND.

Július 15. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Legs. Megv. — Protestáns naptár: Apostolok oszlása. — Görög-keleti naptár (július 2.): B. A. m. — A nap két 4 óra 17 percor, nyugszik 7 óra 53 percor.

Időjelzés. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, szeles, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Július 15. Az országos szőlőoltványtelep részvénytársaság főlszámolás alatt közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak.) — A Kossuth Lajos betegsegélyező- és temetkezési-egylet havi ülése délután 3 órakor.

Július 25. Az új-szent-anna ifjuság Anna-bálya (Wéger-kerthelyiség.)

Augusztus 5. Az aradi könyvnyomdászok szakegyletének táncmulatsága (Városliget.)

NYILTTÉR.*

Vásároljon Svájci selymet.

Kérjen mintát fekete, fehér, vagy színes újdonságainkról, méterenkint 1 kor. 15 fillértől 18 koronáig. 3951

Különlegesség: Selyemzövet látogató, menyasszonyi, bál és utcai ruhára és blúzra, ugyasintén bélelésre stb.

Mi csak jótállással megbízható selyemzövetet adunk el direkt magánfelekeknek, vám- és portómentesen a lakásba szállítva. 3773

Schweizer & Co. Luzern U. 51. (Schweiz)

Selyemkölme kivitel. — Kir. udv. szállítók.

Bágyadtság

és rugékonyság hiánya ellen mindenkor a massage (gyuró- és kenő-kúra) ajánlható, mely kúra, ha ahhoz

a székely havasi

INDASZESZ

(gyógyfű-sósórszesz) 3719

lesz használva, feltétlen beválk. Rendbehozza az eliankadt idegeket, üdít, frissít, eltünteti a fejfájást, náthát, és már rövid használat után tetemesen enyhíti a csusz, köszvény, tagszagatás és minden meghülésből eredő fájdalmakat. Kapható mindeütt 2 és 1 koronás üvegekben. Készíti Balázsevich Sándor Koronagyógyszertára Sepsiszentgyörgy.

A Maros-utca és Erzsébet-körút sarkán épült teljesen új bérpalotában

1906. év november elsejére

több modern földszinti, emeleti és másodemeleti nagyobb és kisebb lakás

továbbá 1640

egy raktár és egy üzleti pincehelyiség

kiadó.

A lakásokban gáz- és villanyvilágítás, fürdőszobákban gázkályha.

Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Sugár János ügyvédi irodája Arad, Atzél Péter-utca 8. szám, I. em. — Ugyanott a tervek is megtekinthetők.

A fürdőző nyaraló

közönség szives figyelmébe ajánlom
80,000 kötetes

kölcsonkönyvtáramat, melybe következő újdonságok érkeztek!

Schröder: A hazugságok városa, Lux: A mire születünk, Hedín Sven Ázsia sivatagjain keresztül. Gáspár: A föld körül, Délamerika, Nyugat-India és Afrika, Farkas Imre: Csipk fátyol, Madzsar: Nevelőben, Ouida: Ariadne, Corelli: A sátn keserűvel, Mands: Világ folyása, Magnay W: Zorka gróf, Szomaházy: A méltóságos asszony, Eötvös K.: Nagyokról és ki c inyekről. Harc a nemzeti hadseregért, Jókay nemzetszég, Szilágyi és Káldy, Várady: Édes otthon, Szemere: A mi minden-nél erősebb, Kaffka: A gondolkodók, Cserbullez: A pillangó, Pemberton: A szépség doktora, Falk Zs.: Mindennapi történetek, Griffiths: A 99-es számú szoba, Szabó B: Borus napok.

Németben: Mieze Biedenbachs Eribnisse, Die Beichte einer weissen Afrikanerin Stillgebauer: Aus freudlosem Hause, Stratz R.: Gib mir die Hand, Zapp: Rhenania seis Panier! Tarrère: Kulturmenschen, Adams: Bekenntnisse einer Frau, Domina Mea: Wanda, Erhard: Zwischen Havel u. Spree, Deleda Gracia: Elias Portolu, Gersdorff: Stolze Herzen, Durch Kampf zur Krone, Bret Harie: Auf der el'en Fährte, Männertreue, Von einer Toten: Tagebuch einer andern Verlorenen, — Peard: Mademoiselle, Ouida-Farmmor, Benson: Dodo, Busse: Die Referendarin, Schnitzler: Der Ruf des Lebens, Sims George: Die Junge Frau Kandel, Auernheimer: Die Verlebten, Höcker: Don Juans Frau, továbbá számos francia és angol újdonság.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill., vagy köle-tenként 8 fillér.

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

újdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fillér.

Legújabbak: Barna: Mádi Zsidó, Bitter: Két magyar dal, Zerkovitz: Rózsaromán, Volt nekem egy kis barátnóm, Helmesberger: Die drei Engel, Moret: Moonlight, Kondor: Tulipán csárdás. Struss O: H. 's Brautfahrt, Marthon: Madár Matyi, Zerkovitz: Berger Zsiga, Kató, Szívem szép Katája, Ascher: Koldusgróf, Lehár: Die lustige Witwe, Verő: Lányka, Hászka: Gül-Baba, stb. stb.

Confetti és lampionok nagy választékban.

Elsőrendű minőségű, magyar gyártmányu

Újdonságok!

Levélpapírokból és képes levelező lapokból. Írópapírok s mindennemű irodai szerek igen olcsó árban.

Egész könyvtárak vétele, könyvtárak berendezése és kiegészítése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Dr. Vadász Armand

ügyvédi irodáját 1812

Szabadság-tér 21. sz. a.

(Lengyel Testvérek-házba)

helyezte át.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:

Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legesekélyebb zsírtartalmu, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mind-azáltal ritka finom íze mellett kiválóan olcsó.

Valódi csakis Hoff János névelés az oroszian-védjeggyel. Csomagok 1/4 kgr. 90 fillér 1/2 kgr. 60 Mindenütt kapható.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. n. 4—5 óráig. — Tagok egy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1906. július 15-én.

ÜRESEDÉSBEN LÉVO ÁLLÁSOK:

Helybeli műszaki üzlet részére gyakornok.
Helybeli előkelő cég részére segédkönyvelő.
Vidéki üzlet részére a rövidáru szakmában jártas, mérlegképes könyvelő és levelező kerestetik.
Vidéki gabonaüzlet részére a német nyelvben jártas gyakornok.
Vidéki rőfös- és divatáru üzlet részére segédkerestetnek.
Az üvegáru szakmában jártas segéd azonnali belépésre kerestetik.
Utazásra is alkalmas, mérlegképes könyvelő kerestetik; a liszt szakmában jártas előnyben részesül.
Aradi cipőüzlet részére segédet.
Aradi játék rövid- és férfi divat üzlet részére két segédet.
Vidéki fűszer és rőfös áru üzlet részére a szerb nyelvben jártas segédet.
Több vidéki rőfös és vegyesüzlet részére a német és román nyelvet értő segédet.
Vidéki fűszer és csomaga üzlet részére fiatal ügyes segédet.
Vidéki vaskereskedések részére több ügyes segédet.
Vidéki bórkereskedés részére segédet.

ALLÁST KERESOK:

Kereskedelmi végzett egyéneket irodai alkalmazásra ajánlunk.
Utazói vagy raktárnoki állást keres óvadékot nyújtható egyén.
Irodai teendőkből jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.
A fűszer és rőfös-áru szakban minden igényeknek megfelelő segédet.
Mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező fél napi könyvelési órát keres betöltésre.
Vidékre a tót nyelvben jártas, rőfös és rövidáru szakmabeli segéd.
Vidéki fűszer és vegyesáru üzlet részére románul tudó segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

títár.

381

elnök

3906

Legjobb itató ital

**MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYÚVIZ**

*Is iták,
mennyire egészséges,
ízletes, erősítő,
és egész szervezetet
erősíti.*

Van szerencsém a nagyérdemű gazda-
közönségnek

a cséplési időnyre

**kölcsön-zsákjaimat
és
kölcsön-ponyváimat**
legelőcsöbben számítva felajánlani.

Domán Ignác

ponyva- és zsák kölcsön üzlet 1820

Arad, Hunyadi-utca 2. szám.

☎ Telefon 91. ☎

**1868 óta forgalomban.
Berger-féle
gyógy-kátrány-szappan,**

mindenemű bőrkütegek
ellen, nevezetesen illó pikkely-szömör, álló bőr kitérek, sejtölés,
leukodermia, ótvár, fagyás, leghőzódás, felf. és szájkülső
stb. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fentebb felsorolt
személyi és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-
szappanoktól lényegesen különbözik. Időit bőrkütegeknél
sikeresen alkalmazták a kátrány-szappan helyett.

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Mint gyógyító kátrány-szappan az arad- és tiszta talajvíz
szennyeződés, a gyermekeknek valamilyen fertőzéses ellen te-
munkorlaton bőrhőzódás, morató és felfőzvényen mindennemű
használatát szelők. 1881

Berger-féle glicerin-kátrány-szappan
80% glicerin-tartalommal és finom illattal.
Mint kiváló bőrpótló az arad- és tiszta talajvízzel használatát
továbbá a:

Berger-féle borax-szappan.
Kütsők, napstíds, szepis, mitesszer és egyéb bő-
rjók ellen.

Arad minden fajnak 70% illó használatát
munkorlaton egyenlő. A vásártérnél határozottan
Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
kérjen és nézze meg az ill. látható védjegyet és a
G. Hell & Comp.
székhelyét minden cím-
lapon.

**Kütsők, napstíds, szepis, mitesszer és egyéb bő-
rjók ellen.**
Arad minden fajnak 70% illó használatát
munkorlaton egyenlő. A vásártérnél határozottan
Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
kérjen és nézze meg az ill. látható védjegyet és a
G. Hell & Comp.
székhelyét minden cím-
lapon.

**Kütsők, napstíds, szepis, mitesszer és egyéb bő-
rjók ellen.**
Arad minden fajnak 70% illó használatát
munkorlaton egyenlő. A vásártérnél határozottan
Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
kérjen és nézze meg az ill. látható védjegyet és a
G. Hell & Comp.
székhelyét minden cím-
lapon.

**Kütsők, napstíds, szepis, mitesszer és egyéb bő-
rjók ellen.**
Arad minden fajnak 70% illó használatát
munkorlaton egyenlő. A vásártérnél határozottan
Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
kérjen és nézze meg az ill. látható védjegyet és a
G. Hell & Comp.
székhelyét minden cím-
lapon.

**Kütsők, napstíds, szepis, mitesszer és egyéb bő-
rjók ellen.**
Arad minden fajnak 70% illó használatát
munkorlaton egyenlő. A vásártérnél határozottan
Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant
kérjen és nézze meg az ill. látható védjegyet és a
G. Hell & Comp.
székhelyét minden cím-
lapon.

500 koronát fizetnek annak aki
Bartilla-
fogvizének hasz-
nálata mellett, üvegje 70 fill. valaha is
még fogfájást kap, vagy a szája büzlök
(Csomagolásért külön 20 fill.) **Bartilla A.
Örökösök,** (E. Winkler) **Wien,** 19/1 Som-
mer-gasse 1. — Kapható Aradon minden
gyógyszertárban, különösen **Földes Ke-
lemennél,** Deák Ferenc-utca 11. sz.
és **Hajós Árpádnál,** Andrassy-tér 27.
Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-
féle** fogvizet. Hamisítványok felelőtlő-
ségei díjazatnak 441

Nem csak a hont, hanem a helyi ipart
is pártoljuk.

Spanlang János
épület-, mű-lakatos és mér-
leg-készítő műhelye
Arad, Flórián-utca 66. szám,
(saját házában.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki kö-
zönség figyelmébe szakzerűen és kitűnő
munkaerővel berendezett

**épület-, mű-lakatos és
mérleg-készítő műhelyét.**

Elvállal minden a szakmájába vágó
munkákat, u. m.: épületek felvázolá-
sát, takaréktűzhelyek, kapuk, er-
kélyek, folyások, lépcsők, kály-
haszabványok, verendák, óvtetők és
szabványok elkészítését modern
minták és izléses kivitelben. —
Ugyintén elvállalja mindennemű
Meidinger-féle kályhák és szivattyú-
kötések szerelését, továbbá
tizdedes, százados és hidmérlegek elkészítését
bármely nagyságban a legújatosabb árak mellett
javítások mérsékelt árak mellett eszkö-
zöketnek. Minden munkáért kezeség vál-
lalatik. — Minden munka személyes fel-
ügyelettel és szolid kiszolgálással.
A n. é. közönség szives megbízásait
kérve, kiváló tisztelettel 101

Spanlang János,
épület-, mű-lakatos és mérleg-készítő
Flórián-utca 66. szám.

Tervez és költségvetés díjmentesen készíttatik.

Arad szab. kir. város kapitányi
hivatalától.

2121—1906 khsz.

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy Aradon
1906 évi július hó 5 napján fel-
fogott 1 drb. tarka kos hátán vő-
rös festéssel mint gazdátlan jószág
folyó évi július hó 27 én d. e. 10
órákor a városháza udvarán tar-
tandó nyilvános árverésen a leg-
többet ígérőnek készpénzért el-
adatni fog.

Arad, 1906. évi július hó 18-án.
Rendőrkapitányság.

807—1906. végr.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy az 1881.
évi LX. t. cz. 102. § a értelmében
az aradi kir. járá-bíróság 1906 Sp.
I. 383/3 számú elrendelő végzése
folytán az aradi gör. kei román
egyházmegyei alapokat kezelő
Consistoriuma, az aradi Zeneke-
velő egyesület és Dvorzák János
végrehajtók javára, Asbóth Gyula
aradi lakos ellen 410 kor., 120
kor., 800 kor. tőke és jár. erejéig
foganatosított kielégítési végrehaj-
tás alkalmával bíróság le- és felül-
fogalt és 845 koronára becsült házi
butorokból álló ingók a még fize-
tellen összeg kielégítésére a hely-
színén vagyis Zrínyi-utca 4/b. a.
1906. évi július hó 25. napjának d.
u. 5 órájára kitűzött nyilvános ár-
verésen a legtöbbet ígérőnek kész-
pénz fizetés mellett becsáron alól
is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő
ingókat mások is le- és felülfog-
lalták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az
1881. év LX. t. cz. 102. § a értel-
mében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Aradon, 1906. évi július
hó 9. napján.

Najmányi Béla,
kir. végrehajtó.

1818

Raktárgyakornok
kerestetik
helybeli
részvénytársasághoz

Ajánlatok

**„Raktárgyakornok“
jelige alatt
a kiadóhivatalba
intézendők.** 1815

2845—1906. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsé-
génél megüresedett és évi 8600
korona fizetés és 720 korona lak-
bérilletményű javadalmazott fő-
pénztárnoki állásra ezennel pályá-
zatot hirdetek.

Az állás elnyeréséhez az 1883.
évi I. t. cz. 18 § a értelmében
főgymnásiumi, reálisodai tanul-
mányok bevégezése és érettségi bi-
zonyítvány vagy ezekkel egyen-
rangú kereskedelmi iskola vagy
megfelelő katonai tanintézet be-
végezése kívánatik meg.

Azok, akik az államszámvitel-
tani vizsgát letették s ezt igazolni
képesek, előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények hozzám
1. évi augusztus hó 1-ig bezárólag
beadandók.

Arad, 1906. évi július hó 10-én.

Intitória,
kir. tanácsos,
polgármester.

Kiadó lakások!

November hó 1-ére az ujon-
nan épült Flórián-utca 66 szá-
mu házban

**kényelmes és modern
berendezéssel
2-3 és 4 szobás lakások.**

Bővebbet 1803

Brunner Bélánál
Arad, Szabadság-tér 20.

866—1906. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a külvárosi utak megkavi-
csolási munkálatsinak elvállalása
érté folyó évi július hó 23-án d. e.
10 órákor árlejtsét tart.
10 órákor 8042 korona.
Kikiáltást adó a kikiált-
Bánatpénzül let... vagy
tási ár 10%-a készpénzben
elfogadható értékpapirokban.
Az árlejtsésen részt venni szó-
beli és írásbeli ajánlatokkal.
Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árlejtsés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánompénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
sz árlejtsési feltételeket ismeri és
elfogadja.
Az árlejtsési feltételek a gazda-
sági tanácsnak urnál az árlejtsét
megelőzőleg is megtekinthetők.
Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1906. évi július hó
5-én tartott üléséből.

Kiadta:
Dr. Angol, s. k.
aljegyző.

Vasárnapokot teljesen ingyen ad a kiadói hivatal!
József főherceg-ut 22. szám
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tedakozódnád körük a hirdetés alatti levél címekre hívhatnak.

Az apró hirdetések előre fizetendőek.

Hirdetések felvételnek a kiadói hivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri behatolásának ára 4 fillér, visszatérő behatolásáé 5 fillér. — Cseledet kereső vagy cselednek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minnél tovább szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

A k i n e k

ismeretség híján

áztatásra, aszrolra, fűszervételre, kényvelésre, segédre, lepánra, razdatásra, kulcsára, viczellésre, kertészre, kulcsárnóra, gazdasszonyra, szakácsnóra, szobalányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzheszdőre, házmeesterre, stb.-re van szüksége

A k i

eladni kíván

butort, sárgorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

A k i

bérbeadni kíván

birtokot, házi vadászterületet, halászatot, telket, kocsit, lovat,

A k i

mindentől vétel vagy bérbevételt az aljából keresi;

A k i

alacsony állást betölteni kíván: legbiztosabban ér az aljából keresi;

"ARADI KOZLONY"

kis hirdetési rovatát használja.

Keresek divatúru üzletem részére

azonnali belépésre ügyes, gyakorlott elárúitót, aki a pénztárkezelésben is némi jártassággal bír. Hegedüs Ármin, Szabadságtér 17. sz. 1800

Jucker ló!

Egy pár szép fiatal hibátlan és szelid 15—16 markos jól futó jucker ló megvételre kerestetik. Cím: Popp Vilmos, Muszka-Magyarád. 1787

Szalonna, zsír

és minden hentesáru a legjutányosabb napi áron kapható, szalonnasó 50 kilo 5 korona Garai Károly hentes üzletében Aradon, Boczkó-utca 2. szám, Háltórral szemben. 1789

Eladó!

Kasza utca 58. számú ház ugyanott asztalos szerszám, 6 pad és hozzávaló szerszám, nemkülönbben kovácsszerszám és egy szobabeli új butor jutányos áron eladó. Tudakozódnál lehet ugyanott. 1782

Újterem-u. 1. és Flórián-u. 7.

számú jól jövedelmező házak kedvező feltételek mellett eladók. Bővebb felvilágosítást ad özv. Szuszán Györgyné háztulajdonos, Újterem-utca 1. 1798

Sisziraktár

Kitűnő kemenczével a megye egy jóforgalmu városában, a legforgalmasabb helyen, elszámolásra vagy véglegesen azonnal átadható. Ajánlatok „S” jelleg alatt e lap kiadói hivatalába kéretnek. 1799

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Inguz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 285

Az Andrassy-tér 9. sz.

alatti házban két 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél. 1729

Istálló

6 lóra kiadó. Bővebbet I. Deutsch Mornai, Forray utca, sörraktár. 1806

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv-, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kőcsöntára, Aradon. 264

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1128

Eladó.

Egy teljesen jó karban lévő, 6 faütbléből és 1 kis díványból álló garnitúra eladó. — Cím a kiadói hivatalban.

A Szent-László-utcában

lévő üres telek eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Dr. Révész Mór ügyvédi irodája, Andrassy-tér 25., Neuman-palota I. emelet. 1798

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédlő és más butorokat a legmagasabb áron veszek. Kivánatra vagy levélbeli meghívásra házhoz is megyek. **Menczer Márton** Arad, Árpád-tér 5. sz. (Izraelita templom-épület.) 848

Arad megyében

Kovaszinczon, 40 év óta fenálló jóforgalmu fűszer üzlet italmérségi joggal, esetleg 6000 drb. termékess szőlővel, örök áron eladó. Értekezhetni a tulajdonossal. 1819

Oleander- és Granátfák,

vörö, fehér, ritka szép példányokban, teljes virágzásban, igen jutányos árban eladók. Lipót utca 81. sz. a. 1817

Két szobás

utcai lakás kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Úgyes homlokzati (Facade)

rajzoló mellékkeresetét szerezhethet. Mintarajzzal jelentkeztek az „Aradi Hiradó” szerkesztőségében. 1804

18698—1900. sz.

Hirdetmény.

Köztudomásra hozzuk, hogy a borítaladó és fogyasztási adó törvény megállapítására vonatkozó utasítás értelmében a vidékről a borszállítás csak 15 nappal és pedig április hónapától szeptember hónap végéig reggel 5 órától este 9 óráig a többi hónapokban pedig reggel 7 órától este 7 óráig eszközölendő.

Arad, 1906. évi június hó 30-án.

A városi tanács.

Hintó eladás.

A nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlom 20 év óta fennálló **kocsigyártóüzletemet**, hol mindenkor különféle kész új kocsik vannak raktáron igen jutányos árak mellett. — Használt kocsik becsértétnek. — Mindenemű javítást gyorsan eszközöl.

Olasz Lajos

kocsigyártó 416

Erzsébet királyné-körut, az ipartestültségek szemben.

Megerkeztek a nyári divat újdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nadasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt aruraktárát, hol mindenkor a legújabb Saison divat-különlegességek raktáron vannak.

Fa-, vászon- és bőr utazó-bőröndök nagy választékban!

Nagy választék francia és angol illatszer különlegességekben.

HAMERLI i. pécsi keztü-gyár főraktára!

Olcso árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 1807

A k i

jó és tartós cipőt akar venni, az forduljon

BALOGH SÁNDOR

uri és női cipészhez

Arad, Boros Béni-tér 19. szám,

hol a legdivatosabb

uri-, női- és gyermekcipők

készülnek a legjutányosabb árak mellett pontos kivitelben.

Javításokat elfogadok s azokat a leggyorsabban eszközölöm.

Márvány műipar

Wesselényi-utca I. szám.

Van szerencsém márványipartelepemet ajánlani, hol minden e szakmába vágó cikkek, u. m.: butormárvány, mészsárszék- és fürdőberendezések, fa-ak márvánnyal való bevonása, kiszolgáló asztallapok a legszebb kivitelben és mindenféleképpen szintben készülnek. A vidéki megrendeléseket pontosan eszközölöm.

84

Tisztelettel

Binda Angelo.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű új áruháza

a József főherceg-uton megnyílt. 24 évig az aréna épületben volt üzletünk a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá (Müller-házba)

helyezettük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szives partfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 1489

Ház, birtok vétel és eladás,

terményközvetítő

kereskedelmi ügynöki iroda

ZEINER IGNÁCZ

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban teljesíti az e térenl

megbízásokat.

Zacherlin

nagyszerű
rovarirtó szer.

Csakis üvegben tessék venni!

Kapható a következő ezégeknél Aradon:

Altmann Ede
Baumann B.
Belgrader K. és Tra
Braun N. A.

Daimel Lajos
Donath Simon
Dürr Gusztáv
Dürr Kocsárd

Duzsek Ferencz
Erbeszkern Béla
Eles Armin
Färber L. és Testvére

Fejér Gyula
Gróf László
Guttman Samu
Hoffmann Irén

Karátsonyi Antal
Lázár Gyula
Meer Mór és Fia
Nagy Farkas

Pollak József
Preisach Vilmos
Prolich István
Rothstein Mór

Schlesinger Béla
Schwarz M. és Társa
Schwarz János
Steinitzer N.

Vojtek és Weisz
Weigl Adolf és Tsa.
Weisz Dávid
Werner Sándor

Uj-Arad: Eisele János, Theiss Miklós, Zimmer Mátyas.

Battonya: Fischer Hermann, Geller Ferencz.

Boros-Jenő: Blau Dávid, Strausz Ignác.

Buttyán: Klein Márton.

Csermő: Holländer Sám. és Fia.

Gurahoncz: Schwarz Sámuel, Weissberger Sámuel utóda.

Kis-Jenő: Messer Lipót.

Mária-Radna: Jesztl Árpád, Felix Károly, Weiszberger Pál.

Mezőhegyes: Auspitz Lajos, Schönberg Jakab.

Magy.-Pécska: Simberger Sándor, Turszky Nándor.

Pankota: Barna Lajos, Lengyel Sándor, Messer Lipót és Fia

Pavlovics Constantin.

Radna-Lippa: Eisele Mátyas, Reisenberger Miklós, Schwarz Ferencz.

Soborsin: Róth Mór, ifj. Róth Bernát.

Uj-Szt.-Anna: Henny Károly.

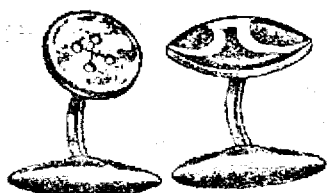
Világos: Weber János, Kreitler Vilmos. 117g

Zádorlak: Hemmen Ferencz.

Alapított 1860.

Állami látbeszélő 213.

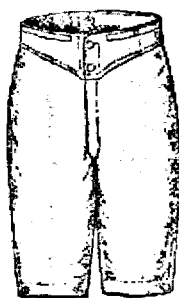
Legdivatosabb

Kézelő-gombok

pompás választék párja

Kor. 1.—

Nyári időnyre színes rövid alsónadrágok darabja
K. 1.50, 2 és 2.80.

MÜNZEL

uri divat üzlete

A R A D.

Segerősebb kötésű nyári

harisnyák.

3 pár barna vagy szürke szín Kor. 1.44

3 pár divat csikos " 1.80

3 pár selyem utánzat " 2.—

Szalma és Panama

kalapok

legdivatosabb formákban remek választékban kaphatók.

Kalap-ujdonságaim megtekinthetők minden vásárlási kötelezettség nélkül.

Feltuno ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a csónanyzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az **Andrássy-tér 20. szám alatt létezett**

divatáruházamat

Andrássy-tér 16. sz. alá

Szabó Albert ur házába [volt Gebhart-féle házba]

helyeztem át.

Divatáruházamat teljesen új árukkal szereltem fel és azokat a legjutányosabb áron hozom forgalomba.

Olcsó árak és nagy választék!

Nyári mosó ujdonságokban u. m.: színes zephirek a legre-
mekebb mintákban. Deien, battist és mosó vollok.

Angol vásznak ruhára minden színben.

1344

Ujdonság: Fehér és ecru vászon blousekban.

Különlegességek: Blous és Jouponokban.

SINGER SÁNDOR divatáruháza

Arad, Andrássy-tér 16.

A Nádor-szállodával szemben.